

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Diplomová práce
Hmotněprávní úprava přestupků
Zpracoval: Lukáš Herbst
Plzeň 2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lukáš HERBST**

Osobní číslo: **R11M0098P**

Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**

Studijní obor: **Právo**

Název tématu: **Hmotněprávní úprava přestupků**

Zadávací katedra: **Katedra správního práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Historický exkurz
3. Prameny
4. Vymezení pojmů
5. Formální znaky přestupků
6. Okolnosti vylučující protiprávnost
7. Sankce a ochranná opatření
8. Komparace českého a slovenského zákona o přestupcích
9. Přestupkový zákon ve světle posledních novel a možný vývoj přestupkového práva
10. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- **Hendrych, Dušan. Správní právo: obecná část. C.H.Beck Praha, 2012. ISBN 978-80-7179-254-3.**
- **Mates, Pavel. Základy správního práva trestního. 5. vyd. V Praze : C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-357-8.**
- **Prášková, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. C.H.Beck Praha, 2013. ISBN 978-80-7400-456-8.**
- **Tauber Milan; Červený Zdeněk; Šlauf Václav. Přestupkové právo. 17. vydání. Linde, a.s. Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-830-7**

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Václav Henych

Katedra správního práva

Datum zadání diplomové práce: **5. března 2015**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2016**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. Martin Kopecký, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. června 2015

**„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně,
a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal,
způsobem ve vědecké práci obvyklým.“**

Plzeň, březen, 2016

Lukáš Herbst

Rád bych poděkoval JUDr. Václavu Henychovi za vedení mé diplomové práce, cenné rady, odborný dohled trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování práce věnoval.

Obsah

Úvod.....	7
1. Historický exkurz	10
2. Prameny	13
2.1 Vnitrostátní prameny práva.....	13
2.2 Mezinárodní prameny.....	19
3. Vymezení pojmů	22
3.1 Správní trestání	22
3.2 Pojem přestupku.....	23
4. Formální znaky přestupků	25
4.1 Objekt.....	25
4.2 Objektivní stránka	26
4.3 Subjekt.....	27
4.4 Subjektivní stránka	29
5. Okolnosti vylučující protiprávnost	31
5.1 Nutná obrana	31
5.2 Krajní nouze	32
5.3 Jednání na příkaz	33
6. Zánik odpovědnosti za přestupek	35
7. Sankce.....	37
8. Ochranná opatření	39
9. Komparace českého a slovenského zákona o přestupcích	41
9.1 Zásada personality	42
9.2 Exempce z osobní působnosti	43
9.2 Rozdílná úprava sankcí a ochranných opatření na Slovensku a u nás.....	45
9.3 Rozdíly v ustanoveních týkajících se mladistvých.....	49
9.4 Komparace ustanovení týkajících se zániku odpovědnosti za přestupek.....	50
9.5 Zvláštní část přestupkových zákonů.....	51
10. Přestupkový zákon ve světle posledních novel	53
11. Možný vývoj přestupkového práva	56
Závěr.....	59
Resumé	61

Úvod

Téma diplomové práce je vymezeno jejím názvem, tj. Hmotněprávní úprava přestupků. Protiprávní jednání fyzických i právnických osob není v České republice ničím neobvyklým. A proto je důležité, aby se veřejnoprávním deliktům zejména přestupkům věnoval dostatečný prostor v praktické, ale i teoretické rovině. Typické pro správní trestání je jeho roztroušenost, absence komplexní úpravy a časté legislativní změny, což ve svém důsledku způsobuje nesrozumitelnost a nepochopení veřejnosti.

Téma jsem si vybral zejména vzhledem k jeho aktuálnosti, zajímavosti a naléhavosti. Neméně důležitým důvodem bylo i to, že správní trestání je jako podkategorie správního práva živým právním odvětvím. Správnímu právu jako celku bych se chtěl v budoucnu věnovat ve své profesní aplikační praxi.

Dovoluji si poznamenat, že zadání práce je hodně komplexní a jeho podstata spočívá v celkové analýze právní úpravy správního trestání. Vzhledem k výše uvedenému nemohly být detailně rozebrána všechna adekvátní témata a problematiky současného správního trestání včetně jejich dopadů, návazností a podrobností. Téma jsem vzhledem k jeho rozsáhlosti zcela nevyčerpal a ani vyčerpat nemohl. De facto skoro každá z kapitol by mohla být samostatným tématem diplomové práce. Snažil jsem se nastínit co nejvíce látky, která je pro mě zajímavá a zároveň ji považuji za neopomenutelnou pro účely diplomové práce.

V práci se budu snažit reagovat na společenský, ale i na právní vývoj v naší zemi. Diplomová práce se mi jeví jako vhodná forma prezentace shrnutí problematiky a změn v oblasti přestupkového práva, které nás už potkaly nebo které nás teprve čekají.

Práce se zabývá rešerší současných poznatků z oblasti správního trestání. Použil jsem zejména metody analýzy, komparace, syntézy a analogie. Pro rešerši byly použity prameny, které uvádím v přehledu použité literatury. Jedná se zejména o domácí, ale i o zahraniční literaturu, kterou jsem doplnil o příspěvky z odborných časopisů. Neopomenutelným zdrojem informací práce jsou i důvodové zprávy k jednotlivým zákonům. Správnímu trestání se věnuje poměrně velké množství teoretických odborníků, kteří se snaží spolu se soudy vyplňovat leckdy mezerovitou

úpravu. V práci se snažím často odkazovat na dostupnou judikaturu tak, abych nastínil co nejbližší problematiku aplikační praxe.

Popisují nejen hmotněprávní úpravu přestupků *de lege lata*, ale i právní úpravu, která platila v minulosti a právní úpravu *de lege ferenda*. Proto se na začátku práce budu věnovat historickému exkurzu a v poslední kapitole zamýšlené rekodifikaci přestupkového práva. Zkrácený historický exkurz v rychlosti čtenáři nastíní vývoj přestupkového práva v naší zemi od dob Rakouska-Uherska do revoluce v roce 1989. Dvě poslední kapitoly budou věnovány posledním novelám zákona o přestupcích a vládnímu návrhu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Tyto právní předpisy přináší podstatné změny do přestupkového práva, proto je není možné v práci opomenout.

Za důležité považují poznamenat, že základy hmotněprávní úpravy přestupků jsou obsaženy v zákoně o přestupcích, ale mnoho z této úpravy nalezneme také ve velkém množství zvláštních zákonů. V práci se budu zabývat především obecnou úpravou vyplývající ze zákona o přestupcích a úpravou obecných institutů. V práci uvádím nejen tuzemské právní prameny přestupkového práva, ale i nejvýznamnější mezinárodní prameny. Definuji základní pojmy jako je správní trestání a pojem přestupku. Zabývám se i skutkovou podstatou přestupků, okolnostmi vylučujícími protiprávnost, zánikem odpovědnosti za přestupek, sankcemi a ochrannými opatřeními.

Téma jsem si vybral i z toho důvodu, že aktuálně platný a účinný zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích je zastaralý a již nevyhovuje poměrům ve společnosti, které se podstatně změnilly. Rekodifikaci zákona vnímám jako více než nutnou. Na nutnost rekodifikace a komplexnější úpravu dlouhodobě upozorňují odborníci zabývající se teorií, ale i praxí. Správní trestání představuje významnou oblast veřejné správy, tudíž se nelze spokojit se současnou nedostačující právní úpravou. Jak jsem již poznamenal výše, rekodifikaci je věnována jedna z kapitol.

Velkou část práce můžeme nazvat teoreticko-poznávací, kde se zaměřuji na analýzu informačních zdrojů. Tato část práce může být použita v rámci vzdělávání či praktické aplikaci ve veřejném, ale i soukromém sektoru. Teoreticko-poznávací východiska můžeme považovat za základní požadavky pro orientaci v přestupkovém právu. Lze konstatovat, že teoretická část práce zpracovává dostupné informace cestou analýzy a komparace z různých

odborných pramenů, a to s cílem vytvořit teoretická východiska předmětných oblastí správního trestání.

Za „výzkumnou“ část práce lze považovat komparaci české a slovenské právní úpravy přestupků.

1. Historický exkurz

České země spadají historicky do okruhu zemí, kde je z hlediska systému práva uplatňováno kontinentální právo. Pokud budeme kontinentální právo dále dělit, tak území současné České republiky bychom zařadili do germánského okruhu kontinentálního práva. Spřízněnost českých zemí s germánskou právní kulturou se projevovala v průběhu celého středověku, za vrchol můžeme považovat období Rakouska-Uherska.

Správní delikty jako takové byly poprvé na našem území upraveny v období tzv. policejního státu v druhé polovině 18. století. Panovník měl v té době snahu aktivně regulovat činnost státu a jeho orgánů. Správní orgány si měly samy zajišťovat výkon správních činností v zájmu poddaných. Pojem správního deliktu byl vymezen v roce 1787 ve Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech za ně. Stíháním přestupků byla pověřena politická vrchnost, kriminální delikty řešily soudy. Trestní zákon z roku 1803 uvádí pojem policejní přestupek, k jehož projednání byly rovněž nadány politické (správní) vrchnosti. Trestní zákon z roku 1852 úpravu bez zásadnějších změn přejímá.

Soudy a správní orgány si vzájemně konkurovaly při rozhodování o přestupcích, a tak se rozhodovací pravomoc v průběhu let přesouvala. Trestním zákonem z roku 1873 bylo rozhodnuto, že přestupky obsažené v trestním zákoně náleží soudům. Naopak všechny přestupky, které nebyly označeny za trestní skutky, patřily do příslušnosti úřadů.

Hmotněprávní úprava přestupků byla upravena například v čís. nař. č. 96/1854 ř. z., o výkonu opatření a nálezů politických a policejních úřadů. V literatuře se tento předpis někdy nazývá „Výpraskový patent“, a to z důvodu možnosti uložení sankce tělesného pokárání. Vedle této sankce bylo možno uložit pokutu či krátkodobé odnětí osobní svobody. Byly zde upraveny přestupky zejména proti veřejnému pořádku a správě. Následně v roce 1855 došlo k vydání nařízení ministerstva vnitra a spravedlnosti a Nejvyššího policejního úřadu č. 61/1855 ř. z., kde jsou podrobněji upraveny kompetence k projednávání přestupků ve prospěch okresních úřadů a magistrátů. Toto nařízení upravovalo i opravné prostředky a formy rozhodnutí. *„Mezi další podstatné předpisy*

*upravující tuto problematiku patřily ministerské nařízení č. 34/1858 ř. z., o trestním řízení správním, ministerské nařízení č. 198/1857 ř. z., o obecné výměře trestu, ministerské nařízení č. 31/1860 ř. z., o odvolání a mimořádném snížení a promíjení trestu či zákon č. 101/1896 ř. z., o postupu při podávání opravných prostředků proti rozhodnutím a opatřením politických úřadů.*¹ Rovněž obce měly zmocnění k vydávání nařízeních, která se týkala trestně správního trestání, zejména na úseku „místní“ policie. Prohřešky proti těmto právním předpisům stíhala obecní zastupitelstva. Lze konstatovat, že právní úprava byla v této době velmi roztržštěná, nepřehledná a nejednotná, rovněž nelze nic jiného než souhlasit s názorem, že: *„Tehdejší trestní řízení správní bylo ovládáno především zásadou inkviziční, ofiiciality, materiální pravdy, ústnosti, bezprostřednosti a volného hodnocení důkazů.*“²

Po vzniku Československa v roce 1918 byl přijat zákon č.11/1918 Sb., který nazýváme zákonem recepčním. Tímto zákonem byly prozatímně recipovány zákony rakousko-uherské. V Ústavě z roku 1920 nalezneme v § 95 ustanovení, z kterého vyplývá, že trestní věci řešily soudy a ostatní delikty byly projednávány v trestním řízení policejním nebo finančním.³ Nadále platily recipované právní předpisy, v tomto období nedošlo k významnějším změnám či k rekonstrukci. Po okupaci a vzniku národních výborů došlo k přechodu trestně správní pravomoci zejména na okresní národní výbory.

Po politických změnách v roce 1948 došlo roku 1950 ke kodifikaci trestně správní oblasti zákonem č. 88/1950 Sb., trestní zákon správní. Podle tohoto zákona se stíhaly přestupky jako činy, které nebylo možné stíhat podle trestního zákona soudního. Tresty se dělily na hlavní a vedlejší, hlavními tresty byly veřejné pokárání, pokuty a odnětí svobody až na dvě léta, vedlejšími tresty byly zákaz činnosti, propadnutí jmění nebo zákaz pobytu. Stíhání přestupků a rozhodování o nich zůstalo v gesci národních výborů, ovšem jejich oprávnění byla podstatně zesílena. V roce 1961 byl přijat z. č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů

---

¹ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-357-8. s. 3.

² MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-357-8., s. 3.

³ ŠTĚPÁNEK, Bohdan. *SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V MINULOSTI*. In: *Epravo.cz* [online]. EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-v-minulosti-100286.html>

při zajišťování socialistického pořádku. Řízení podle tohoto zákona již nemělo mít povahu trestního řízení, ale mělo mít zcela novou povahu řízení o přestupcích. Přestupek byl definován jako zaviněné porušení povinnosti. K projednání byly i nadále příslušné národní výbory, orgány veřejné bezpečnosti a celní správy. Přestupek byl projednáván komisí nebo odborem národního výboru. *„Vedle přestupků se objevila ještě nová skupina deliktů, zvaná „provinění“.* *K jejich projednávání byly příslušné tzv. místní lidové soudy a podpůrně národní výbory.*⁴

Nový zákon byl přijat v roce 1967⁵, velké změny však nepřinesl, i nadále o přestupcích rozhodovaly národní výbory a jiné státní orgány. Bylo definováno výchovné působení národního výboru, vedení podniku atd. Až pokud toto výchovné působení nepostačovalo, došlo k přestupkovému řízení. V období normalizace došlo k překlopení některých přestupků na přečiny a spadly tak do trestněprávní roviny. Setrvalý stav pak víceméně přetrvával až do roku 1989 a do změny režimu.

---

⁴ SOUKUP, Ladislav. *Příspěvky k vývoji právního řádu v Československu 1945-1990*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2003. s. 193-195.

⁵ zák. č. 71/1967 Sb., o správním řízení

2. Prameny

Obecně dělíme prameny práva na právní prameny formální a právní prameny materiální. Materiální prameny práva se snaží odpovědět na otázky související s tím, kde se právo vzalo. Někdy se můžeme setkat rovněž s termínem sociologický pramen práva.⁶ Takto chápané prameny práva mají význam především pro tvorbu a interpretaci práva.

„V případě pramenů práva ve formálním smyslu jde o formy, které obsahují právní normy, dodávají v nich obsažených pravidlům charakter práva. Pouze takové pravidlo chování, které má státem uznanou formu pramene práva, je právní normou.“⁷ Níže se budu zabývat právem de lege lata a právními prameny ve formálním smyslu.

2.1 Vnitrostátní prameny práva

2.1.1 Ústavněprávní úroveň

Základ přestupkového práva nalezneme v ústavních zákonech, konkrétně v ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“) a v Listině základních práv a svobod, vyhlášené zákonem č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, republikované usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Ústavní normy přímo či nepřímo definují postavení veřejné správy a pozici jejich adresátů. Za důležité považuji zmínit, že právě na ústavněprávní úrovni dochází k vymezení moci

---

⁶ Např. KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9028-1., s. 129

⁷ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-233-2., s. 69

výkonné, soudní a zákonodárné. Dále ústavní normy zakotvují celý katalog základních lidských práv, které je zapotřebí šetřit a v právní praxi cítit. Ústavní normy mají nejvyšší právní sílu ze všech vnitrostátních norem.

„Ústava ani Listina o požadavcích na trestání správních deliktů přímo nehovoří, čl. 39 a 40 Listiny, kde jsou zakotveny základní, ústavní principy trestání, se vztahují výslovně pouze na trestné činy.“⁸ Určité základní právní principy vztahující se na správní trestání lze dovodit z obecných ústavních premis pro uplatňování veřejné moci, hovoříme zde o obecných principech demokratického a právního státu. Toto chápání obecných principů trestání potvrzuje judikatura Evropského soudu pro lidská práva, judikatura našeho Ústavního soudu a judikatura správních soudů.⁹ Lze tedy konstatovat, že základní principy vztahující se na soudní trestání je třeba respektovat i v oblasti správního trestání.

V čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny zákonodárce zakotvuje princip zákonnosti, spočívající v tom, že státní moc může být uplatňována jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Dále je potřeba uvést ustanovení čl. 2 odst. 4 Ústavy a čl. 2 odst. 3 Listiny, které zakládají oprávnění každého činit vše, co zákon nezakazuje a stanoví zákaz nutit kohokoli k tomu, co zákon neukládá.

Formálně princip zákonnosti naplňuje zejména zásada „nullum crimen, nulla poena sine lege“. Existuje více rovin této zásady:

- 1) Požadavek určitosti, jasnosti a přesnosti na formulaci skutkové podstaty.
„Nutnost zpřesňovat zákonné znaky trestných protiprávních jednání je dána též tím, že správním deliktem nemá být jakékoli porušení práva, ale porušení práva určitým způsobem kvalifikované, protiprávní jednání musí mít určitou kvalitu a určitou minimální intenzitu.“¹⁰ Tento požadavek je uplatněn i pro právní úpravu druhu trestů a ochranných opatření.
- 2) Zákaz retroaktivity je zakotven v čl. 40 odst. 6 Listiny, spočívá v tom, že odpovědnost za přestupek se posuzuje podle zákona účinného v době

---

⁸ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-049-2., s. 441

⁹ Např. nález Ústavního soudu č. 75/2002, sv. 26, č. 38/2004, sv. 32 či S 1338 – 11/2007 Sb. NSS

¹⁰ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-049-2., s. 443

spáchání přestupku. Nejvyšší správní soud (dále jen NSS) k tomu uvádí: „Správní orgán musí při trestání správních deliktů respektovat princip uvedený v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Vyvození odpovědnosti a uložení postihu je proto nutno posoudit podle právní úpravy účinné v době, kdy k jednání došlo, není-li úprava účinná v době rozhodnutí pro delikventa příznivější. Pokud však pozdější právní úprava původní skutkovou podstatu předmětného deliktu vůbec nepřevzala, zanikla trestnost jednání a k vyvození odpovědnosti a uložení sankce již nemůže dojít.“¹¹

Výjimku ze zákazu retroaktivity představuje situace, je-li pro pachatele příznivější použití pozdějšího zákona. Posouzení toho, který zákon je jako celek pro konkrétního pachatele příznivější, přísluší správnímu orgánu, který toto posuzuje z úřední povinnosti.

- 3) Zákaz analogie v neprospěch pachatele spočívající například v rozšiřování podmínek odpovědnosti za správní delikty.

Z ústavněprávní úrovně vychází i zásada subsidiarity trestního postihu. Tato zásada spočívá v tom, že správněprávní trestání přichází v úvahu až v případě, kdy závažnost a nebezpečnost protiprávního jednání vyžaduje zásah příslušných orgánů a zároveň nepostačují jiné prostředky a nástroje. Právní povinnosti lze vynutit instituty dalších právních odvětví, např. práva občanského či pracovního. „Správní úřady také disponují řadou mocenských oprávnění, kterými mohou velmi účinně prosadit plnění právních povinností, zabránit jejich dalšímu porušování nebo odstranit protiprávní stav (např. exekuční prostředky, možnost bezprostředních zásahů, oprávnění zakázat určité činnosti, vyloučit věci z užívání, zastavit provoz, zrušit, pozastavit, omezit vydaná povolení, rozhodnout o odstranění nepovolené stavby, vyslovit zákaz pobytu cizince z důvodu nedodržování stanovených povinností).“¹² Tyto typy rozhodnutí mají zcela jiný charakter než sankce za správní delikty a nelze je zaměňovat, lze je ukládat vedle sebe, neodporují zásadě ne bis in idem.

Zásada rovnosti před zákonem je vyjádřena v čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 3 Listiny. Rovněž považují za nutné zmínit některé procesní zásady. Stěžejním

---

¹¹ Rozsudek NSS: S 91 – 2/2004 Sb. NSS

¹² HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-049-2., s. 445

principem je princip řádného zákonného procesu, který stanovuje, že proti nikomu nesmí být vedeno řízení o správním deliktu jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví zákon. V řízení o správních deliktech se stejně jako v řízení o trestných činech uplatňují i další zásady, z těch nejvýznamnějších například zásada ne bis in idem či presumpce nevinny.

Ústava je rovněž výchozím pramenem pro inkorporaci mezinárodních smluv do našeho právního řádu. Úprava je obsažena v čl. 10 Ústavy a znamená, že zde uvedené mezinárodní smlouvy, které, ačkoli nejsou součástí ústavního pořádku dle čl. 112 Ústavy, mají právní sílu na ústavní úrovni.

2.1.2 Úprava na úrovni zákona

Hmotněprávní úprava přestupků je obsažena v normách správního práva trestního. Z. č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen přestupkový zákon) je jen částečnou kodifikací skutkových podstat přestupků. Důvodem jen částečné kodifikace je zejména velký počet oblastí a činností, které přestupkové právo upravuje. Přestupkový zákon působí vůči zákonům speciálním subsidiárně. Zákon o přestupcích dělíme na obecnou a zvláštní část. V obecné části je upraven pojem přestupek a dále jsou zde uvedeny hmotněprávní instituty jako je zavinění, druhy sankcí a ochranných opatření, či zánik odpovědnosti za přestupek. Ve zvláštní části jsou popsány skutkové podstaty:

- přestupků proti pořádku ve státní správě a v územní samosprávě,
- přestupků proti veřejnému pořádku.

Další skutkové podstaty jsou upraveny například v těchto zákonech:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů (§ 78 a 79),
- zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů (§ 39, 40 a 41),
- zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím ve znění pozdějších předpisů (§ 14),

- zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (§ 54a),
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů (§ 87 a 88a),
- zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí ve znění pozdějších předpisů (§§ 23 a 24),
- zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon ve znění pozdějších předpisů (§§ 294 – 296),
- zákon č. 289/1995 Sb., o lesích ve znění pozdějších předpisů (§ 53),
- zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů (§§ 42a a 43),
- zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči ve znění pozdějších předpisů (§§ 71, 73, 74),
- zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců ve znění pozdějších předpisů (§§ 157, 157 a 157b),
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů (§§ 69 a 70),
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu ve znění pozdějších předpisů (§§ 178 a 179)
- a další.

Procesně právní úprava přestupků je obdobně jako hmotněprávní úprava jen částečně kodifikovaná v zákoně o přestupcích. Hovoříme zde o speciální úpravě vůči správnímu řádu, který se jako obecná úprava řízení o správních deliktech uplatní tehdy, nestanoví-li zákon o přestupcích, či jiný speciální zákon jinak.¹³ Ve fázi soudního přezkumu veřejné správy, tedy i přezkumu rozhodnutí o spáchání přestupku, se používá zákon 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“).

---

¹³ § 51 z. č. 200/1990 Sb., o přestupcích a § 1 odst. 2 z. č. 500/2004 Sb., správní řád

2.1.3 Judikatura

V angloamerické právní kultuře je soudní precedens formálně uznán jako pramen práva a je závazný. Soudní precedens chápeme jako judikát, který jako první řeší danou věc, právem neupravený případ. Je právně závazný do budoucna. Soudní precedens v sobě zahrnuje tzv. ratio decidendi, což je ve své podstatě závazná normativní věta, naopak tzv. obiter dictum je ta část odůvodnění týkající se jen předmětného případu.

V kontinentální právní kultuře hovoříme o judikátech, tedy o soudních rozhodnutích, nejčastěji vyšších soudů. Rozhodnutí vyšších soudů nejsou formálně obecně závazná a vymahatelná, mají quasiprecedenční charakter. „*Přesto však současná literatura většinou připouští, že soudní rozhodování, a to zejména tzv. konstantní judikatura vyšších soudů, která zpravidla bývá, ať už oficiálně nebo neoficiálně publikována, působí, jako by byla pramenem práva.*“¹⁴ Je zde tedy kladen důraz na jednotnost judikatury. V prostředí práva správního považují za důležité vzpomenout § 12 odst. 1 a 2 soudního řádu správního, kde se zákonodárce přímo vyjádřil k požadavku na jednotnost rozhodování prostřednictvím Nejvyššího správního soudu. Obecně k tématu Ústavní soud: „*Takový postup sám o sobě nutně by nemusil být protiústavní, neboť faktické precedenční účinky publikovaných rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR jsou v právním systému České republiky oslabeny potud, že právní názory v nich obsažené formálně nižší soudy nezavazují. Tím však není řečeno, že by judikatura Nejvyššího soudu ČR neměla svoji normativní sílu. Je totiž sice právem nižšího soudu tyto judikatorní závěry (rozumí se samo sebou, že nikoliv závěry kasačního rozhodnutí v konkrétní věci) nerespektovat a odchýlením se od nich iniciovat jejich změnu, avšak taková iniciativa - má-li být ústavně konformní - nemůže se udát mimo rámec spravedlivého procesu. Chtěl-li odvolací soud v projednávané věci vskutku publikované právní názory Nejvyššího soudu ČR pominout, bylo jeho povinností pečlivě v důvodech svého rozhodnutí vysvětlit, proč se s nimi neztotožňuje a proč považuje za nezbytné tyto závěry nahradit právními názory novými. Přitom však bylo by jeho povinností uvážít, existují-li dostatečně silné důvody takový*

---

¹⁴ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9028-1., s. 133

*postup ospravedlňující...“.*¹⁵ Lze tak dovodit, že obecné soudy jsou povinny rozhodovat v souladu s ustálenou judikaturou, pokud se rozhodnou od ustálené praxe odchýlit, mají povinnost toto jednání náležitě odůvodnit. Tímto požadavkem se předchází jurisdikční libovůli.

2.2 Mezinárodní prameny

V této kapitole se budu zabývat právní úpravou vyplývající z členství v mezinárodních organizacích, zejména se jedná o Evropskou unii (dále jen EU) a Radu Evropy (dále jen Rada). „*Vytváření evropského správního práva trestního může nepochybně ovlivnit i snaha o přijetí kodexu tzv. supranacionálního trestního práva, které je formulováno v podobě nezávazného Evropského modelového trestního zákona, obsahujícího řadu institutů týkajících se ukládání veřejnoprávních sankcí.*“¹⁶

2.2.1 Právo Evropské unie

Lze konstatovat, že vnitrostátní správní trestání je do určité míry ovlivňováno evropským správním právem trestním. Míra harmonizace zde však není taková jako v právu soukromém. Vzhledem k nejistému geopolitickému vývoji v Evropě je velmi obtížné předpovědět rozvoj evropského trestního práva správního. Je možné, že budou přijímány směrnice, které budou čím dál více obsahovat také správnětrestní úpravu. Základem zůstává národní úroveň úpravy, je projevem suverenity národních států. I přesto, že harmonizace nedosahuje takové intenzity jako v právu soukromém, je správní trestání ovlivňováno například na úseku vnitřního pořádku či pohybu osob. Obecně se v literatuře uvádí pojem europeizace: „*Vedle evropského správního práva stricto sensu se pak různým způsobem vymezuje pojem evropeizovaného správního práva jako práva, které má buďto vnitrostátní původ a bylo adaptováno pro potřeby výkonu práva EU na různých úrovních veřejné správy, anebo ani přímo s uskutečňováním*

---

¹⁵ Nález Ústavního soud ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 451/05

¹⁶ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-357-8., s. 47

*práva EU nesouvisí.*¹⁷ Některé právní zásady, které je nutné aplikovat ve správním trestání, jsou zakotveny už v komunitárním právu EU. V Listině základních práv EU nalezneme zásady jako *ne bis in idem*, zásadu přiměřenosti a rovnosti, zákaz retroaktivity a řadu principů ve svém souhrnu zakládající požadavek na spravedlivý proces.

2.2.2 Rada Evropy

V první řadě si dovoluji zmínit ustanovení zakotvené v článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (dále jen EÚLP), přijaté Radou Evropy. Jsou zde obdobně, jako na ústavněprávní úrovni, zakotveny nejvýznamnější zásady spravedlivého procesu, včetně požadavku na soudní přezkum rozhodnutí učiněných v rámci správního trestání. Konkrétně v článku 7 je vyjádřen zákaz trestu bez zákona či v článku 13 je zakotveno právo na opravné prostředky. Soudní kontrola nad dodržováním Úmluvy je svěřena Evropskému soudu pro lidská práva, který sídlí ve Štrasburku. Stížnosti na porušení mohou podávat buď smluvní strany nebo jednotlivci. „*V dnes již takřka legendárním rozhodnutí Engel v. Nizozemí, tento soud poprvé stanovil kritéria, při jejichž naplnění má být dána povinnost státu zajistit soudní přezkum rozhodnutí o deliktu. Jimi jsou: 1. vnitrostátní kvalifikace deliktu, 2. charakter obvinění (deliktu) a 3. povaha a stupeň přísnosti sankce. Evropský soud pro lidská práva přitom vykládá pojem „trestní obvinění“ autonomně a vychází z jeho materiálního chápání.*“¹⁸ Významně na vývoj právních standardů uplatňovaných ve správním trestání působí orgány Rady Evropy, konkrétně Výbor ministrů a již zmíněný Evropský soud pro lidská práva. Nejvýznamnějšími právními akty tzv. soft law, které nejsou právně závazné, ale disponují značnou autoritou, jsou:¹⁹

- 1) Rezoluce Výboru ministrů Rady Evropy (77) 31, o ochraně jednotlivců ve vztahu k aktům správy – je zde uvedeno právo navrhopvat a vyjadřovat

---

¹⁷ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 978-80-7179-254-3., s. 714

¹⁸ POTĚŠIL, Lukáš. Správní trestání a soudní přezkum. *Právní rozhledy*. 2012 (11), s. 381.

¹⁹ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-357-8., s. 43-46.

se k důkazům, povinnost správního orgánu poučovat účastníky řízení, právo na právní pomoc či právo na odvolání.

- 2) Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy (80) 2, o správním uvážení – zde jsou uvedeny základní principy, kterými se mají správní orgány řídit při uplatňování správního uvážení. Orgány mají sledovat jen předepsaný účel, vycházet jen z relevantních okolností, zachovávat objektivitu a nestrannost, dodržovat rovnost před zákonem či rozhodovat v přiměřené lhůtě. Rozhodnutí, ve kterém je obsažena diskrece, musí být možno přezkoumat soudem.
- 3) Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy (84) 15, o odpovědnosti veřejné správy – upravuje pravidla pro náhradu škody.
- 4) Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy (89) 8, o prozatímní soudní ochraně ve správních věcech – upravuje předběžné opatření.
- 5) Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy (91) 1, o správních sankcích – deklarována zásada legality, nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege, zákaz retroaktivity, ne bis in idem.
- 6) Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy (2004) 20, o soudní kontrole správních aktů – základní podmínky pro soudní přezkum správních rozhodnutí.

3. Vymezení pojmů

3.1 Správní trestání

Správní trestání jako podobor správního práva představuje významnou součást veřejné správy. Projevuje se zde mocenský, vrchnostenský a jednostranný charakter veřejné správy. Dále je důležité si uvědomit, že určuje oprávnění orgánu veřejné správy trestat fyzické či právnické osoby. Nikde jinde se nesetkáme s tím, že by docházelo v jednom právním odvětví ke tvorbě práva a zároveň k sankcionování v případě porušení. V rámci veřejné správy tedy dochází ke „spravování věcí veřejných“, tvorbě právních předpisů a sankcionování.

Hlavním účelem správního trestání je zabezpečit řádný výkon veřejné správy, zároveň je správní trestání samo o sobě výkonem veřejné správy. Ochranná funkce slouží k předcházení narušení či ohrožení výkonu správě věcí veřejných. Dalšími funkcemi správního trestání, jak je definuje judikatura, jsou funkce preventivní, reparační, satisfakční, retributivní, represivní, výchovná a signalizační. Funkce správního trestání nelze stavět proti sobě, ale je důležité dbát na to, aby docházelo k jejich vzájemnému doplňování a prolínání, jen tak může být naplněn význam této specifické oblasti veřejné správy.

Za důležité považuji nastínit rozdíl mezi pojmy správní trestání a správní právo trestní. Dle odborné literatury a judikatury lze konstatovat, že správní trestání představuje oprávnění veřejné správy trestat a správní právo je jeho právní základem. Správní právo v sobě zahrnuje části organizačního, hmotného a procesního charakteru. „Zjednodušeně lze konstatovat, že správní právo upravuje základy správně právní odpovědnosti.“²⁰ Ovšem ne vždy se uplatní správněprávní odpovědnost při porušení norem správního práva a místo ní se uplatní sankce jiného právního odvětví, například práva trestního. Je tak nutné odlišovat odpovědnost za porušení norem správního práva a správněprávní odpovědnost.²¹ Sankční teorie chápe právní odpovědnost, tak že existuje určitá primární povinnost a v případě

---

²⁰ BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. Vyd. 1. v Praze: C.H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-413-1., s. 206

²¹ PRŮCHA, Petr. *K pojetí správněprávní odpovědnosti a správního trestání*. *Správní právo*. 2014, roč. 47, č. 1-2, s. 17.

jejího porušení vzniká nová sekundární (sankční) povinnost, spočívající v povinnosti nést právem předvídané následky v podobě sankce. Odpovědnost tak vzniká v návaznosti na protiprávní jednání.²²

3.2 Pojem přestupku

Existují různá dělení správních deliktů, nejčastěji se správněprávní odpovědnost dělí na odpovědnost za přestupky a za jiné správní delikty, kam se řadí odpovědnost za disciplinární delikty, za pořádkové delikty, za jiné správní delikty fyzických a za delikty právnických osob. Někdy se můžeme setkat i s pojmem správněprávní odpovědnosti podnikatelů.²³ Dále se budu v práci zabývat zejména přestupky.

Přestupek je definován v § 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů takto: „*Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.*“

Jedná se o generální klauzuli přestupku, která je dále blíže specifikována v jednotlivých skutkových podstatách. Generální klauzule obsahuje jednak pozitivní tak i negativní pojmové určení přestupku. Pozitivní pojmové určení nám vymezuje, co je přestupek. Naopak negativní vymezení určuje případy, kdy se o přestupek nejedná. Rozdíl mezi přestupky a jinými správními delikty spočívá zejména v rozdílnosti souhrnu zákonných znaků. Rozdílnost přestupků a trestných činů je dána mírou nebezpečnosti či škodlivosti pro společnost a v orgánu, který projednává dané protiprávní jednání. Projednání přestupků je obvykle svěřeno orgánu veřejné správy, kdežto trestní řízení je záležitostí soudů. Přestupky se od ostatních správních deliktů liší i tím, že jejich úprava je částečně kodifikována v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon je členěn do několika částí: obecná ustanovení, část zvláštní,

---

²² Např. HARVÁNEK, Jaromír. *Právní teorie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-458-9., s. 358-359.

²³ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část. 7.*, dopl. a aktualiz. vyd., (V nakl. Doplněk 2.). Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4276-6., s. 386-387.

ustanovení procesní povahy a ustanovení společná, přechodná a závěrečná. Mimo tento zákon jsou skutkové podstaty přestupků upraveny i v řadě dalších zákonů, kterých je platných přibližně sto. Vůči zákonu o přestupcích jsou tyto zákony v poměru speciality. Co se týká procesněprávní úpravy, užíje se subsidiárně správní řád.

Přestupky jsou dále vymezeny svými materiálními a formálními znaky. Je zapotřebí, aby oba znaky byly naplněny zároveň. Nepostačí pouze ohrožení nebo porušení společenského zájmu, ale je nutné, aby protiprávní jednání bylo výslovně uvedeno v zákoně.

Zákonnými znaky přestupků jsou protiprávnost, nebezpečnost, zaviněné jednání (není-li stanoveno jinak, postačí zavinění z nedbalosti), jednání odpovědné osoby. Jednání, které lze stíhat a postihnout. Nejedná se o jiný správní delikt či trestný čin.

4. Formální znaky přestupků

Z výše uvedeného vyplývá, že česká právní úprava vychází z formálně-materiálního pojetí přestupku, musí být zároveň naplněny jak formální znaky, tak i materiální znak skutkové podstaty. Materiálním znakem rozumíme společenskou škodlivost. Formálními znaky skutkové podstaty jsou objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Někdy jsou znaky skutkové podstaty označovány jako typové znaky. Jejich smyslem je specifikovat a vzájemně od sebe odlišovat jednotlivé konkrétní přestupky.

4.1 Objekt

Za objekt skutkové podstaty se považují společenské zájmy, které jsou chráněny zákonem a proti nimž je namířeno protiprávní jednání. Konkurence ochrany objektu trestním právem, přestupkovým právem (rozuměj zákonem o přestupcích) či jiným správněprávním zákonem je řešena principy speciality a subsidiarity, případně principem ultima ratio ve vztahu k trestnímu právu. V souvislosti se soudními delikty typicky obecně hovoříme o ochraně práv, svobod a osobnosti člověka, kdežto obecným objektem správních deliktů je řádný výkon veřejné správy.

Objekt dle obecnosti dělíme na obecný, druhový a individuální. „*Obecný, či také rodový objekt je souhrn znaků chráněných zákonem o přestupcích, resp. dalšími zákony obsahujícími skutkové podstaty přestupků.*“²⁴ Za obecný objekt považujeme zejména řádný výkon veřejné správy. Postihem přestupků a dalších správních deliktů je zajišťováno krom bezproblémového chodu veřejné správy i plnění veřejnoprávních povinností či povinností vykonavatelů veřejné správy.

Vedle řádného výkonu veřejné správy do obecného objektu řadíme částečně i ochranu dalších společensky významných zájmů, které mohou být zakotveny

---

²⁴ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-357-8., s. 62.

dokonce na ústavní úrovni v Listině základních práv a svobod. Zde může docházet ke konkurenci ochrany objektu jak trestním, tak i přestupkovým právem. Možnosti řešení tohoto problému jsem nastínil výše v práci. Těmito zájmy jsou například ochrana osobnosti člověka (rovnost, zákaz diskriminace, svoboda náboženského vyznání) či právo vlastnit majetek.

Druhový objekt je definován jako společný objekt pro příbuzné přestupky v určité oblasti. Nacházíme zde společné druhové rysy dané skupiny přestupků. Na rozdíl od trestního zákoníku v zákoně o přestupcích nenalezneme dělení zvláštní části zákona na hlavy právě na základě druhového objektu, toto odlišení je zde provedeno pouze označením, čímž se zákonodárce snažil dát i tomuto zákonu určitou systematiku. Úprava ve zvláštních zákonech je různá, někdy je druhový objekt uveden jindy nikoliv.

Individuální objekt má každá jednotlivá skutková podstata, je jím každý konkrétní jednotlivý chráněný zájem. Individuální objekt je významný pro odlišení jednotlivých přestupků a pro správnou právní klasifikaci.

Hmotný předmět útoku považujeme za fakultativní znak skutkové podstaty, je jím konkrétní předmět, proti němuž je útok veden. Jeho porušení je účinkem přestupku. Pomocí správného určení hmotného předmětu útoku a způsobeného účinku docházíme k přesnější individualizaci a konkretizaci spáchaného přestupku.

4.2 Objektivní stránka

Objektivní stránka je definována třemi znaky. Jsou jimi protiprávní jednání, které může spočívat v jednání (omisivní) či opomenutí (komisivní). Ve své podstatě je jednání projev lidské vůle ve vnějším světě. Škodlivý následek chápeme jako porušení či ohrožení objektu přestupku. Právě následek determinuje výběr druhu sankce a její výměru. „*Posledním obligatorním znakem objektivní stránky je příčinná souvislost (kauzální nexus) mezi jednáním a následkem, kdy se v rámci přestupkového práva zjišťuje, zda příčinou následku popsaného ve skutkové podstatě bylo jednání pachatele popsané ve skutkové podstatě.*“²⁵ Právní nauka

---

²⁵ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-357-8., s. 65.

dovodila několik teorií, které řeší přístup k příčinné souvislosti. Jako první uvádím teorii podmínky, která spočívá v tom, že kauzalitu mezi příčinou a následkem nalezneme jen v případě, že následek by bez příčiny nenastal. Předpokladem pro užití této teorie je adekvátnost příčiny, blíže k tomu Nejvyšší soud: „Podle této teorie je příčinná souvislost dána tehdy, jestliže je škoda podle obecné povahy, obvyklého chodu věcí a zkušeností adekvátním důsledkem protiprávního úkonu nebo škodní události. Současně se musí prokázat, že škoda by nebyla nastala bez této příčiny...“²⁶. Další teorií, kterou je zapotřebí uplatnit, je tzv. teorie umělé izolace jevů. „Podle této zásady se zjišťuje, zda příčinou následku popsaného ve skutkové podstatě bylo jednání pachatele popsané ve skutkové podstatě. Ze všech jevů je izolováno jednání odpovědné osoby na straně jedné a následek jako znak skutkové podstaty na straně druhé.“²⁷ V potaz je nutné vzít i další zásadu, kterou je zásada gradace příčinné souvislosti, tato zásada má blízký vztah s adekvátností příčinné souvislosti. Spočívá v tom, že příčinou je každý jev, bez kterého by následek nenastal, nebo by následek nenastal tak, jak nastal. Zároveň se zkoumá, zda-li má příčina skutečně právně relevantní význam pro vznik následku.

Dále existují i tzv. fakultativní znaky přestupků, sem řadíme například místo, čas, způsob spáchání či účinek. Pokud jsou tyto znaky ve skutkové podstatě uvedené, stávají se znaky povinnými.

4.3 Subjekt

Z přestupkového zákona přímo vyplývá, že subjektem nebo-li pachatelem přestupku je ten, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty přestupku, byl v době spáchání příčetný a deliktně způsobilý. Deliktní způsobilost vzniká dovršením patnáctého roku života, pro počítání věku se uplatní na základě analogie § 139 trestního zákoníku a osoba je tak přestupkově odpovědná den po patnáctých narozeninách.²⁸ „Zákon o přestupcích vychází striktně z principu osobní odpovědnosti. Postih za přestupek může být přitom uplatněn jen vůči subjektu,

---

²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu 28 Cdo 3471/2009, [Výběr NS 1765/2011]

²⁷ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-357-8., s. 65

²⁸ JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Vyd. 2. v Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-501-5., s. 433

*kterým je odpovědná fyzická osoba.*²⁹ Zvláštní pozornost je věnována mladistvým, tedy osobám, které v době spáchání přestupku dovršily patnáctý rok věku, ale nepřekročily osmnáctý rok. Definice mladistvých osob je obsažena v § 19 přestupkového zákona. Zákon o přestupcích přiznává mladistvému plnou odpovědnost za svoje jednání, mladistvý je tak i procesně způsobilý být účastníkem řízení o přestupku. *„Při posuzování přestupku osoby, která v době jeho spáchání byla mladistvým, by měl správní orgán přihlídnout k jeho osobnosti včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, jakož i k jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, tak aby další vývoj mladistvého byl co nejméně ohrožen.*³⁰ Navíc je v § 74 odst. 2 přestupkového zákona správnímu orgánu uložena povinnost vyrozumět o nařízeném ústním jednání též zákonného zástupce mladistvého a orgán vykonávající sociálně-právní ochranu dětí.

Z hlediska osobní působnosti se zákon o přestupcích vztahuje na všechny fyzické osoby, na které se nevztahuje exempce podle zákona nebo mezinárodní smlouvy. Obecně se tedy přestupkový zákon vztahuje na každého občana České republiky, cizince, uprchlíka i osoby bez státní příslušnosti.

Dále se budu zabývat jak hmotněprávní (beztrestností) tak i procesněprávní (nestíhatelností) exempcí.

Výjimku z působnosti zákona mají prezident republiky – vyplývá z Ústavy čl. 65 odst. 1, soudce ústavního soudu – vyplývá z § 4 odst. 2 a § 133 z. č. 182/1993 Sb., o Ústavní soudu, ve znění pozdějších předpisů a diplomatičtí zástupci a členové jejich rodin, konzulární zástupci a zaměstnanci (ti pouze v rámci činnosti při výkonu funkce) – vyplývá z Vídeňských úmluv o konzulárních či diplomatických stycích. Exempce poslanců a senátorů je zakotvena v čl. 27 odst. 3 *„Za přestupky poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem, pokud zákon nestanoví jinak.“* Přestupkový zákon se tímto zabývá v § 9 odst. 3, kde je uvedeno, že se přestupky spáchané poslanci nebo senátory projednají podle tohoto zákona, pokud si nepožádají o projednání v rámci disciplinárního řízení. Podle zvláštních předpisů se projednávají jednání naplňující znaky přestupků spáchané osobami podléhajícími vojenské kázeňské

---

²⁹ Rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2010, č. j. 5 As 65/2009 – 39.

³⁰ Jemelka, L., Vetešník, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. Komentář.* 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 121 - 124

pravomoci či příslušníci bezpečnostních sborů. Zvláštní předpisy se rovněž použijí na osoby během výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.³¹

4.4 Subjektivní stránka

Subjektivní stránkou přestupku se rozumí vnitřní psychický stav pachatele k protiprávnímu jednání a následku, na myslí máme zavinění. Formy zavinění jsou uvedeny v § 4 přestupkového zákona. V odst. 1 upravuje nedbalost vědomou a nevědomou a v odst. 2 úmysl přímý a nepřímý. „*V přestupkovém právu zásadně platí, že ke vzniku odpovědnosti za přestupek postačuje pouhá nedbalost, nepožaduje-li zákon výslovně zavinění úmyslné; to je podstatný rozdíl oproti právu trestnímu, kde platí poměr opačný.*“³² V přímém úmyslu spáchá přestupek ten, kdo svým jednáním chtěl porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Oproti tomu v úmyslu nepřímém jedná ten, kdo věděl, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, s tím byl srozuměn.

Vědomá nedbalost je v přestupkovém zákoně definována jako konání toho, kdo věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že jej neporuší nebo neohrozí. Nevědomá nedbalost oproti nedbalosti vědomé spočívá v jednání toho, kdo nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

Jak jsem již výše uvedl, ke vzniku odpovědnosti za spáchaný přestupek postačuje ve většině případů zavinění ve formě nedbalosti, přesto má dělení na přestupky úmyslné a nedbalostní svůj velký význam, a to při udělování sankcí. Přestupkový zákon se tomuto věnuje v § 12 odst. 1: „*Při určení druhu sankce a její výměry se přihlédne k závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, k pohnutkám*

---

³¹ § 10 z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

³² BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-413-1., s. 39

a k osobě pachatele, zda a jakým způsobem byl pro týž skutek postižen v disciplinárním řízení.“. Tam, kde postačuje spáchání přestupku z nedbalosti, bude úmyslné spáchání přitěžující okolností a logicky těžší formou zavinění je úmysl přímý než nepřímý.

Opakem odpovědnosti za zavinění je odpovědnost za výsledek, tedy objektivní odpovědnost uplatňovaná u správních deliktů právnických osob či správních deliktů podnikatelů. Z této odpovědnosti se lze vyvázat skrze institut liberačních důvodů, obecným liberační důvod bývá definován tak, že *„za správní delikt neodpovídá ten, kdo prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil.“*³³

---

³³ BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-413-1., s. 39

5. Okolnosti vylučující protiprávnost

Přestupkem může být pouze jednání nedovolené a protiprávní. Schází-li tyto předpoklady, nelze dovozovat odpovědnost za přestupek. Pomocí těchto institutů je řešen konflikt společenského zájmu, kdy jeden může být upřednostněn a chráněn.

Obecně za okolnosti vylučující protiprávnost považujeme krajní nouzi, nutnou obranu, oprávněné použití zbraně, svolení poškozeného a přivolení, výkon práv a povinností, přípustné riziko a jednání v rámci dovolené svépomoci. Okolnostmi vylučující protiprávnost obsaženými v přestupkovém zákoně jsou nutná obrana, krajní nouze a jednání na příkaz (ustanovení § 2 a 6 zákona), ostatní se dovozují pomocí analogie z trestněprávních norem, protože analogie ve prospěch pachatele je přípustná. „*Nejvyšší správní soud opakuje, že pro trestnost správních deliktů musí platit obdobné principy a pravidla jako v případě trestných činů. Správním deliktem proto nemůže být jednání, které formálně odpovídá správnímu deliktu, ale není dána jeho protiprávnost. Okolnosti vylučující protiprávnost mohou vyplývat přímo ze zákona nebo z obecných právních principů.*“³⁴ Požadavek na vztažení principů trestního práva obsažených i na veřejnoprávní delikty ustáleně vyjadřuje ve svých judikátech i Evropský soud pro lidská práva.³⁵

5.1 Nutná obrana

V případě nutné obrany přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem. Zájem nemusí být a priori chráněn pouze zákonem o přestupcích, nýbrž jakýmkoliv zákonem. K nutné obraně je oprávněn každý. Obrana musí být přiměřená a útok musí trvat nebo alespoň fakticky přímo hrozit. Ustanovení o nutné obraně nelze použít v případě, že je útok pouze připravován a jeho dokonání je v nedohlednu. Oproti tomu nelze požadovat vyčkání na to, až útok skutečně nastane nebo vyhnouti se útoku jinak než nutnou obranou. Trvání i hrozba útoku

---

³⁴ Rozsudek NSS 8 As 17/2007-135, [1338/2007 Sb. NSS]

³⁵ Např. Evropský soud pro lidská práva, 54810/00, [3/2012 SbREs.], rozsudek ve věci Jalloh v. Německo

je posuzována v každém jednotlivém případě individuálně a s přihlédnutím ke všem specifikům případu.

Útokem je jednání nebo opomenutí, které je protiprávní, zaviněné a škodlivé. V případě, že nejsou naplněny tyto předpoklady, mohlo by se jednat o krajní nouzi. Například pokud by útočníkem bylo dítě, tedy osoba nezpůsobilá nést právní odpovědnost, nelze dovozovat jednání obránce jako nutnou obranu, nýbrž leda krajní nouzi. Obecně lze konstatovat, že bez způsobilosti nést odpovědnost za přešůpek u útočníka nelze dovozovat nutnou obranu u obránce.

Nejvyšší správní soud se otázkou nutné obrany zabýval i ve vztahu k ochraně majetkových práv. Ve svém rozsudku č. j. 1 As 34/2010-87 uvedl, že revizor je oprávněn zadržet cestujícího, který se není schopen prokázat platným cestovním dokladem a chtěl by utéct. Nepochybně je zde chráněno majetkové právo provozovatele hromadné dopravy, jehož je revizor zaměstnanec.

Na rozdíl od trestněprávní úpravy³⁶ není v přešůpkovém zákoně vyjádřen požadavek na to, aby nutná obrana byla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Tento požadavek však dovodila judikatura.³⁷ „*Důležitý rozdíl mezi nutnou obranou a krajní nouzí spočívá mj. v nutnosti trvat na podmínce subsidiarity u krajní nouze [tedy že nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přešůpcích], kterážto podmínka v případě nutné obrany neplatí.*“³⁸

Logicky je vyloučeno použít nutnou obranu proti jednání v nutné obraně.

5.2 Krajní nouze

Za přešůpek se nepovažuje jednání, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.

---

³⁶ § 29 z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v platném znění

³⁷ Rozsudek NSS 1 As 35/2008-51, [1898/2009 Sb. NSS]

³⁸ Rozsudek NSS 1 As 35/2008-51, [1898/2009 Sb. NSS]

Musí se jednat o hrozbu přímo nikoliv jen hypotetickou, v opačném případě soudy tvrzení pachatelů o krajní nouzi zásadně odmítají. Per analogiam platí zásada z trestního práva, spočívající v tom, že o jednání v krajní nouzi se nejedná, pokud by byl dotýčný nebezpečí povinen snášet. „*Stejně jako v trestním právu je kladen důraz na proporcionalitu a subsidiaritu jednání a požaduje se, aby obě podmínky byly splněny kumulativně, přičemž je nelze zaměňovat: u proporcionality je totiž porovnáván následek způsobený odvracením nebezpečí s tím, který hrozil, kdežto v případě subsidiarity je vyžadováno, aby nebezpečí nebylo možno za daných okolností odvrátit jinak.*“³⁹

V souvislosti s krajní nouzí hovoříme o nebezpečí, kdežto u nutné obrany o útoku. Nebezpečí je širším pojmem než útok, může být způsobeno například i zvířetem, osobou, která nenesou odpovědnost za přestupek nebo živelnou událostí způsobenou tzv. vyšší mocí. Jednat v krajní nouzi lze i ve prospěch jiného, musí se, ale brát v úvahu jednotlivosti každého jedinečného případu.

Obdobně jako u nutné obrany platí i zde, že vůči tomu, kdo jedná v krajní nouzi, nelze jednat v krajní nouzi ani v nutné obraně.

5.3 Jednání na příkaz

V § 6 zákona o přestupcích je zakotvena odpovědnost vyplývající z porušení povinností uložených právnické osobě. Odpovědnost za přestupek nese ten, kdo za ni jednal či měl jednat. Dojde-li k porušení povinnosti ve spojitosti s jednáním na příkaz, je za něj odpovědný ten, kdo dal k jednání příkaz a nikoli ten, kdo se jednání dopustil. Jinak řečeno: „*Za porušení povinnosti, která naplní znaky skutkové podstaty přestupku, tak odpovídá pracovník nebo člen právnické osoby, v jehož pracovní náplni bylo dbát o splnění povinnosti uložené právnické osobě. V případě, že tento pracovník nebo člen právnické osoby překročil rozsah oprávnění jednat za právnickou osobu, nebo naplnila-li znaky skutkové podstaty přestupku osoba, která nebyla vůbec oprávněna jednat za právnickou osobu, posuzovala by se odpovědnost za přestupek této osoby podle obecných ustanovení zákona o přestupcích. U fyzické osoby, která naplnila znaky skutkové podstaty*

---

³⁹ MATES, Pavel. *Okolnosti vylučující protiprávnost ve správním trestání. Trestněprávní revue.* 2012, (6), s. 143.

*přestupku na základě příkazu, který dostala od jiné fyzické osoby, se jedná o okolnost vylučující protiprávnost.*⁴⁰

S ustanovením § 6 není dotčena odpovědnost právnických osob podle jiných předpisů, kde postačuje objektivní odpovědnost. Jedná se o relativně „mrtvé“ ustanovení, protože v aplikační praxi se jednání naplňující znaky přestupku přisuzují přímo právnické osobě, jiné veřejnoprávní delikty než přestupky takovou úpravu nemají.

---

⁴⁰ JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-501-5. s. 42

6. Zánik odpovědnosti za přestupek

Přestupkové právo rozlišuje okolnosti vylučující protiprávnost a okolnosti způsobující zánik odpovědnosti za přestupek. V prvním případě o přestupku vůbec neuvažujeme, ve druhém případě se přestupek stal, ale nedošlo k jeho projednání, protože dodatečně nastaly důvody vylučující protiprávnost, již není možné přestupek postihnout. Tyto případy jsou popsány v ustanovení § 20 přestupkového zákona. Lze konstatovat, že zánik odpovědnosti za přestupek jako takový spadá do oblasti hmotněprávní, má ovšem i procesně právní důsledky spočívající v tom, že se řízení o přestupku odloží, v případě, že řízení bylo již zahájeno, tak se řízení zastaví.⁴¹

Jedním ze dvou explicitně vyjádřených okolností způsobujících zánik odpovědnosti za přestupek v přestupkovém zákoně je zánik odpovědnosti za přestupek uplynutím doby. Postupem času slábne zájem společnosti na potrestání pachatele, zároveň prekluzivní lhůta zrcadlí přidělenou společenskou škodlivost. Zde došlo k výrazné změně právní úpravy v novele přestupkového zákona⁴². Novela ponechala roční lhůtu k tomu, že řízení o přestupku musí být pravomocně ukončeno právě do jednoho roku od spáchání přestupku. Nově však zakotvila její přerušování, k němu dochází podle § 20 odst. 2 přestupkového zákona zahájením řízení o přestupku, nezáleží na tom, zda-li z moci úřední nebo na návrh. Lhůta se přerušuje i při vydání rozhodnutí (nepravomocného) o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným. V případě příkazu se lhůta přerušuje doručením. Při takovémto přerušování lhůty začíná běžet nová roční lhůta. Zákonodárce dle mého názoru vhodně zakomponoval ustanovení týkající se omezení spočívající v tom, že po zahájení běhu nové lhůty nelze přestupek projednat, jestliže od jeho spáchání uplynuly dva roky. Chtěl tak předejít zbytečnému prodlužování řízení.⁴³ Na druhou stranu je vhodné poznamenat, že dojde k poškození právní jistoty, obviněný z přestupku bude déle vystaven nejistotě spočívající v tom, že nebude delší dobu vědět, jestli bude za přestupek postižen. K zamyšlení je také oblast dokazování,

---

⁴¹ § 66 odst. 3 písm. e) a § 76 odst. 1 písm. f) z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

⁴² z. č. 204/2015 Sb. znění účinné od 1. 10. 2015

⁴³ MATES, Pavel a Karel ŠEMÍK. *Nad novelou zákona o přestupcích. Právní rozhledy*. 2015, (21), s. 732.

nepochybně bude s plynutím času dokazování složitější. Na příkladu svědecké výpovědi bude tento problém nejvýraznější.

Druhá explicitně vyjádřená okolnost způsobující zánik odpovědnosti za přešůpek v přešůpkovém zákoně je amnestie. „*Amnestie lze obecně vymezit jako akt, kterým se hromadně promíjí nebo zmírňují tresty, okruhu pachatelů určených dle objektivních kritérií, popř. se nařizuje nezahajovat či zastavit jejich stíhání.*“⁴⁴ Amnestii uděluje vláda usnesením, které se vyhlašuje ve Sbírce zákonů. Obecně je tato pravomoc svěřena prezidentovi⁴⁵, ale v případě přešůpků je pravomoc přenesena. Vláda své oprávnění k vydání amnestijního rozhodnutí využila jen jednou po změně společenských poměrů v naší zemi a s tím souvisejících požadavcích na nepotrestátní „politických“ přešůpků po roce 1989.⁴⁶

Smrt pachatele není výslovně uvedena v přešůpkovém zákoně jako okolnost vylučující protiprávnost, ale v přešůpkovém právu vycházíme z osobní odpovědnosti, proto sem smrt pachatele zařazujeme.

---

⁴⁴ HENDRYCH, Dušan. *Právnícký slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1., s. 16.

⁴⁵ Čl. 63 odst. 1 písm. j) Ústavy.

⁴⁶ z. č. 165/1990 Sb. o udělování amnestie ve věcech přešůpků, jejichž projednávání patří do působnosti orgánů České a Slovenské Federativní Republiky

7. Sankce

Za přestupek může být postižena pouze fyzická osoba. Tímto se přestupky liší od jiných správních deliktů, kde jako odpovědný subjekt vystupuje jak fyzická, tak právnická osoba. Sankce se považují za právní následek spáchání přestupku. Výsledkem řízení o přestupcích ovšem nemusí být uložení sankce například v případě, kdy přestupek bude vyřešen smírem. V některých případech postačí k nápravě pachatele projednání, v tomto případě je v rozhodnutí o spáchání přestupku pouze deklarována vina. Přestupkový zákon v ustanovení § 11 stanoví následující druhy sankcí: napomenutí, pokutu, zákaz činnosti, propadnutí věci a zákaz pobytu. Je tak naplněn požadavek vyplývající ze zásady nulla poena sine lege.

Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, lze za každý přestupek uložit napomenutí nebo pokutu. Sankci lze uložit samostatně či společně s jinou sankcí. Výjimkou je napomenutí, které nelze uložit spolu s pokutou. Při určování druhu a výše sankce se přihlíží k závažnosti přestupku.

Při ukládání sankcí se uplatňuje zejména zásada legality, jelikož za přestupek lze uložit jen sankci stanovenou tímto nebo jiným zákonem. Významný je také princip spravedlnosti, přiměřenosti a individualizace. Posledně zmíněná zásada požaduje, aby byl zvolen takový druh a výměra sankce, která v sobě odráží všechny zvláštnosti činu a odpovědné osoby. Demonstrativně jsou kritéria, kterými se má správní orgán při ukládání sankcí za přestupek řídit, uvedena v § 12 přestupkového zákona. Ukládání sankcí je tedy činnost založená na zjišťování všech relevantních okolností spáchání přestupku. V potaz se rovněž bere možnost nápravy pachatele a účinnost ochrany společnosti před přestupky.

Správní orgán se musí vypořádat také s požadavky případného poškozeného. V ideálním případě by měl být uplatněn preventivní a zabraňující účinek uložené sankce. Sankce má osobní charakter a nepřechází na dědice. *„Trestní sankce (jako například peněžitý trest) tak nemůže přejít na jinou osobu, tj. na dědice. Důvodem je mimo jiné skutečnost, že každá trestní sankce má ryze*

*osobní charakter a je neodmyslitelně spojena s osobou odsouzeného.*⁴⁷ Podmínky a výši jednotlivých sankcí přestupkový zákon uvádí v §§ 12 až 15. Dále je zde upravena problematika ukládání sankcí při souběhu přestupků.⁴⁸ „*Souběhem se rozumí případy, kdy pachatel spáchal dva nebo více přestupků dříve, než bylo o některém z nich rozhodnuto.*“⁴⁹

---

⁴⁷ Rozsudek NSS ze dne 13. 12. 2012, č. j. 7 As 167/2012-34

⁴⁸ Vyplyvá ze z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění: § 57 odst. 1 – upraveno společné řízení, § 12 odst. 2 – pravidla pro ukládání sankcí (absorbční zásada)

⁴⁹ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 6. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2006. Beckovy právnické učebnice., s. 435

8. Ochranná opatření

„Jde o opatření státního donucení, jež způsobují určitou újmu osobám, kterým jsou ukládána, a současně chrání zájmy společnosti.“⁵⁰ Ochranná opatření nemají na rozdíl od sankcí represivní, ale preventivní charakter. Hlavním úkolem ochranných opatření je především odstranění či omezení nebezpečí dalšího porušení či ohrožení zájmů chráněných přestupkovým zákonem.

Ochrannými opatřeními jsou:

- omezující opatření,
- zabránění věci.

Omezující opatření postihují pachatele tím, že mu je zakázáno po určitou dobu navštěvovat určená veřejná místa a místnosti, v nichž se podávají alkoholické nápoje nebo konají veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní podniky. Tato opatření ovšem nejsou ze své podstaty zákazem činnosti, takže nelze sportovci zakázat navštěvovat sportovní stadion, kde pracuje, nebo hostinskému navštěvovat restauraci, kde je zaměstnán.

Nejen z důvodu následné kontroly dodržování omezujícího opatření, ale i z důvodu možnosti se opatření podrobit a dodržovat ho, je kladen velký důraz na jeho přesné určení v rozhodnutí o přestupku. Pokud by tomu tak nebylo, mohlo by to vést k nepřekoumatelnosti a ke zrušení.

Při ukládání omezujících opatření správní orgán musí přihlížet k povaze a závažnosti spáchaného přestupku, ke všem okolnostem daného případu, k zavinění či osobě pachatele. Omezující opatření se ukládá výlučně jen z některou sankcí a nejdéle na jeden rok. Důležitým předpokladem pro uložení je příčinná souvislost mezi spáchaným přestupkem a ukládaným omezujícím opatřením.

Omezující opatření lze uložit za vybrané přestupky ze zvláštní části zákona o přestupcích, jsou jimi přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, proti pořádku ve státní správě a proti pořádku v územní

---

⁵⁰ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 6. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2006. Beckovy právnické učebnice., s. 430

samosprávě, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti občanskému soužití. Omezující opatření dle dikce zákona tedy nelze uložit za jiné druhy přestupků podle zákona o přestupcích ani podle jiného zákona.

Zabrání věci se ukládá jen v tom případě, nelze-li uložit propadnutí věci a zároveň jsou splněny podmínky stanovené v ustanovení § 18 přestupkového zákona. Vlastník věci, která může být nebo byla zabráná, je účastníkem přestupkového řízení podle ustanovení § 72 přestupkového zákona.

9. Komparace českého a slovenského zákona o přestupcích

Pro srovnání jsem si vybral slovenskou právní úpravu a to z toho důvodu, že s tou zemí máme společný historický vývoj. Na Slovensku upravuje přestupky zákon č. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (dále jen slovenský přestupkový zákon), který nahradil předchozí právní úpravu z. č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku společnou pro obě země. Stejně jako u nás, tak i na Slovensku jsou přestupky jen jednou z podskupin správních deliktů.

Dále se budu věnovat vybraným rozdílům českého a slovenského přestupkového zákona. Neberu si za cíl poskytnout kompletní a detailní rozbor, ale pokusím se nastínit zajímavé a nejnápadnější nuance.

Rozdíl nalezneme hned v ustanovení § 1 českého a slovenského přestupkového zákona, české znění je:

Základní ustanovení

Orgány státní správy a orgány obce (dále jen "správní orgány") vedou občany k tomu, aby dodržovali zákony a jiné právní předpisy a respektovali práva spoluobčanů; dbají zejména o to, aby občané neztěžovali plnění úkolů státní správy a nerušili veřejný pořádek a občanské soužití.

Ve slovenské právní úpravě nenalezneme právní zkratku „správní orgány“ a v poslední větě je navíc uvedeno „plnění úkolů státní správy a **obcí**“. Nevyužití legislativní zkratky „správní orgány“ hodnotím negativně. Zdá se mi zde vhodně použítá. V české právní úpravě tak zákonodárce nemusí několikrát opakovat celý výčet správních orgánů. Naopak zakomponování slova „obcí“ do poslední věty ve slovenské úpravě hodnotím pozitivně, je tak potvrzeno, že nemá být rušen ani výkon územní samosprávy.

9.1 Zásada personality

Z části rozdílnou úpravu nalézáme v ustanovení § 8 odst. 2 českého i slovenského přestupkového zákona, kde je upravena zásada personality. Shodné jsou ustanovení o tom, že ochrana zájmů jak České, tak i Slovenské republiky si žádá možnost potrestat státního občana nebo cizince, který má na území těchto států trvalý pobyt, a který spáchal v zahraničí, v zákoně o přestupcích nebo v jiném zákoně označené přestupky. V české právní úpravě nalezneme tři druhy přestupků, které takto posuzujeme. Jako první uvádím přestupky proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. b) a odst. 2 a přestupky proti majetku podle § 50. Podmínkou pro projednání v České republice je fakt, že k projednání dosud nedošlo v cizině. Jedná se o přímé uplatnění zásady *ne bis in idem*. Za druhé jsou to přestupky spočívající v porušení povinnosti, kterou má příslušná osoba podle právních předpisů platných v České republice mimo území republiky.⁵¹ Za třetí jsou to přestupky, které vyplývají z platných mezinárodních smluv.

Prvním rozdílem ve slovenské právní úpravě je to, že zde chybí úprava přestupků proti občanskému soužití a přestupků proti majetku. Slovenský zákon pod zásadu personality nezahrnuje žádné konkrétní přestupky ze zvláštní části zákona. Mé hodnocení tohoto rozdílu je zcela neutrální, záleží na rozhodnutí zákonodárce, zda-li vydefiniuje určité společensky „závažnější“ přestupky, které bude chtít postihovat i při spáchání v cizině.

Další méně zjevný rozdíl se týká druhé skupiny přestupků upravených v české právní úpravě, tedy přestupků spočívajících v porušení povinnosti, kterou má příslušná osoba podle právních předpisů platných v České republice mimo území republiky. V české úpravě nalezneme toto ustanovení *„Jiný přestupek spáchaný v cizině státním občanem České republiky anebo cizincem, který má trvalý pobyt na území České republiky, se posuzuje podle tohoto zákona nebo jiného zákona jen tehdy, jestliže jím uvedená osoba porušila povinnost, kterou má podle předpisů platných v České republice mimo území republiky...“*⁵² oproti

---

⁵¹ JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-501-5. 50 s.

⁵² § 8 odst. 2 z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

tomu ve slovenském přestupkovém zákoně je uvedeno toto „*Podle tohoto zákona se posuzuje i přešupek spáchaný v cizině státním občanem Slovenské republiky nebo cizincem, který má trvalý pobyt na území Slovenské republiky, pokud jím taková osoba porušila povinnost, kterou má podle slovenských předpisů mimo území Slovenské republiky...*“⁵³ Dle mého názoru se jedná o celkem schizofrenní situaci, protože slovenská úprava uvádí pro posuzování těchto přešupků jen přešupkový zákon, ale povinnosti, které má subjekt přešupku porušit mohou vyplývat ze všech slovenských právních předpisů. Za příklad jsem si vzal ustanovení ze zákona číslo 647/2007 Z. z., Zákon o cestovních dokladech v platnom znení a konkrétních ustanovení §§ 30 a 31. V § 30 jsou vyjmenovány přešupky, z nichž některé nepochybně spadají do oblasti zahrnuté do zásady personality ve slovenském přešupkovém zákoně, například neohlášení ztráty, odcizení, poškozování nebo zneužití cestovního dokladu, tato povinnost při pobytu v zahraničí je zakotvena v § 27 odst. 1 e) „*Občan, který je držitelem cestovního dokladu, je povinen nahlásit neprodleně ztrátu nebo odcizení cestovního dokladu v zahraničí zastupitelskému úřadu a po návratu do Slovenské republiky také orgánu, který cestovní doklad vydal.*“ Pokud bychom striktně trvali na požadavku z § 8 odst. 2 slovenského přešupkového zákona, nešlo by při projednávání v případě spáchaní přešupku v zahraničí použít jakékoliv ustanovení ze z. č. 647/2007 Z. z., Zákon o cestovních dokladech v platnom znení, které by odporovalo nebo nebylo uvedeno ve slovenském přešupkovém zákoně.

Úprava přešupků vyplývajících z mezinárodních smluv ve vztahu k zásadě personality je u nás i na Slovensku shodná.

9.2 Exempce z osobní působnosti

Úpravu exempce z osobní působnosti přešupkového zákona u nás i na Slovensku nalezneme v § 9. V prvním odstavci je z velké části shodně upravená exempce osob, které jsou obdařeny výsadami a imunitou podle zákona či mezinárodní smlouvy včetně nemožnosti vykonat sankci (v českém přešupkovém zákoně upraveno v odstavci 2, ve slovenském odstavci 1). Jedná

---

⁵³ Ze z. č. 372/1990 Zb., zákon Slovenskej národnej rady o priestupkoch v platnom znení

se například o konzulární úředníky a diplomatické zástupce, jejichž výsady a imunity vyplývají přímo z Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích.

Ve slovenském přestupkovém zákoně zákonodárce užil místo mezinárodní smlouvy „mezinárodní právo“, tuto záměnu nepovažuji za správnou. Dovození toho, že zákonodárce má na mysli oblast veřejného mezinárodního práva, by takové problémy nedělalo, ale samotná aplikace všech jeho pramenů (např. i mezinárodní obyčej) ano. Dle mého názoru odkaz pouze na mezinárodní smlouvy v českém přestupkovém zákoně je zcela dostačující.

V české přestupkovém zákoně máme navíc v první odstavci zakotvenou exempci prezidenta republiky (vyplývá z čl. 65 odst. 1 Ústavy) a soudce Ústavního soudu (vyplývá z § 4 z. č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu v platném znění).

V dalších odstavcích českého a slovenského přestupkového zákona nalezneme zcela rozdílnou úpravu exempce. Předně si dovoluji poznamenat, že na Slovensku existuje jednokomorový parlament reprezentovaný Národní radou Slovenské republiky, proto se ve slovenské úpravě nevyskytují senátoři. Ve slovenském přestupkovém zákoně, konkrétně v § 9 odst. 2 a 3 nalezneme deklaraci toho, že se zákon vztahuje i na poslance, soudce Ústavního soudu, soudce, státního zástupce (prokurátora) a prezidenta republiky. Toto zrušení přestupkové imunity bylo na Slovensku přijato v roce 2012⁵⁴ s účinností od 1. 3. 2012. V důvodové zprávě se dočteme, že se zákonodárce odvolává zejména na materiální základy slovenské Ústavy. Spočívající například v tom, že lidé jsou si rovni v povinnostech a právech. Rozdílný přístup k trestání přestupků spáchaných ústavními činiteli nepochybně odporuje nastíněnému chápání materiálních základů ústavy.⁵⁵ Nelze nic jiného než souhlasit s tím, že zrušení přestupkové imunity je krok správným směrem a v dnešní době již nemá své opodstatnění. Odstavce 4 a 5 se týkají úpravy místní příslušnosti správních orgánů a povinnosti informovat nadřízený orgán v rámci prokuratury:

„(4) Pokud osoba uvedená v odstavci 2 a 3 nesouhlasí s projednáváním řízení na místě samém, jednající orgán o tom provede záznam a věc odstoupí věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Místně příslušný správní orgán

---

⁵⁴ Z. č. 79/2012 Z. z.

⁵⁵ *Důvodová správa k z. č. 79/2012 Z. z.* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2012/79-2012-z-z.html>

k usnadnění projednání přestupku nebo z jiného důležitého důvodu postoupí věc k projednání jinému věcně příslušnému správnímu orgánu, v jehož územním obvodu má osoba uvedená v odstavcích 2 a 3 bydliště nebo místo výkonu své funkce.

*(5) Pokud byl projednán přestupek osoby uvedené v odstavci 3, příslušný orgán, který přestupek projednal, o tom neprodleně informuje nejblíže nadřízený orgán osoby, která přestupek spáchala.*⁵⁶ Tyto odstavce nepovažuji za důležité. V zákoně je dle mého názoru bylo možné vynechat.

V českém přestupkovém zákoně máme výslovně upravené jen projednávání přestupků poslanců a senátorů⁵⁷, kteří mají na výběr, zda-li se přestupek projedná podle přestupkového zákona nebo jestli se projedná v rámci disciplinárního řízení podle jednacích řádů dané komory parlamentu. Blíže se budu věnovat české právní úpravě exempce věnovat v kapitole „Přestupkový zákon ve světle posledních novel a jeho možná další úprava“.

Vyluka z působnosti⁵⁸ je rovněž v českém a slovenské přestupkovém zákoně koncipována odlišně. Není zde dána žádná forma imunity, zákon jen svěřuje právo na projednání podle zvláštního předpisu. V našich podmínkách máme v zákoně vyjmenovány osoby, kterých se vyluka z působnosti týká, jsou jimi osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci, příslušníci bezpečnostních sborů, osoby během výkonu trestu odnětí svobody, nově od 1. 10. 2015 osoby ve výkonu vazby a osoby během výkonu zabezpečovací detence. Slovenský zákonodárce místo taxativního výčtu v § 10 pouze uvádí, že zvláštní zákon může určit, že se jednání naplňující znaky přestupku projedná podle zvláštního zákona. Tato úprava se mi jeví jako vhodnější a praktičtější.

9.2 Rozdílná úprava sankcí a ochranných opatření na Slovensku a u nás

První rozdílem v úpravě sankcí je to, že ve slovenské právní úpravě chybí sankce zákazu pobytu.⁵⁹ Dále se liší výše obecná výše pokut a doba zákazu činnosti,

---

⁵⁶ § 9 z. č. 372/1990 Zb., zákon Slovenskej národnej rady o priestupkoch v platnom znenie

⁵⁷ § 9 odst 3 z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

⁵⁸ §§ 10 z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění a z. č. 372/1990 Zb., zákon Slovenskej národnej rady o priestupkoch, v platnom znenie

⁵⁹ Porovnat lze v §§ 11 10 z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění a z. č. 372/1990 Zb., zákon Slovenskej národnej rady o priestupkoch, v platnom znenie

níže uvádím přehlednou tabulku. Pro výpočet byl použit zaokrouhlený kurz eura ze dne 27. 2. 2016 1 1 euro = 27 Kč.

	Český přestupkový zákon	Slovenský přestupkový zákon	
Obecná výše pokuty § 13	1 000 Kč	33 €	891 Kč
Blokové řízení § 13 odst. 2	5 000 Kč	33 €	891 Kč
Rozkazní řízení § 13 odst. 2	10 000 Kč	250 €	6 750 Kč
Zákaz činnosti § 14	2 roky	5 let	

Rozdíly u sankce zákazu činnosti krom toho, že u nás přestupkový zákon uvádí jako maximální trvání 2 roky a na Slovensku 5 let, spočívají i v tom, že na Slovensku se do doby zákazu činnosti nezapočítává výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody. U nás toto ustanovení chybí, a to zřejmě proto, že provázanost systémů trestání v rámci trestního a správního práva je velmi malá. Na Slovensku jsou si státní orgány schopné informace o výkonu trestu odnětí svobody navzájem předat, v prostředí České republiky tuto povinnost nemají a vnímám to jako podstatný nedostatek. Bylo by vhodné toto do zákona implementovat i v souvislosti s přijetím novely zakotvující „rejstřík přestupků“.

Částečně je rozdílné i ustanovení v § 14 odst. 3 o prominutí zbylé části zákazu činnosti po uplynutí poloviny doby. Ve slovenské přestupkovém zákoně je výslovně uvedeno, že zbytek sankce lze prominout jen na základě žádosti pachatele, v české úpravě toto ustanovení nemáme a ani ho nepovažujeme za nutné. V praxi zřejmě nic jiného než žádost pachatele nepřipadá v úvahu. Ve slovenské úpravě nacházíme ustanovení o tom, že pokud byl pachateli v uplynulých deseti letech uložen trest zákazu činnosti řídit motorové vozidlo za trestný čin spáchaný pod vlivem návykové látky, anebo za přestupek podle § 22 odst. 1 písm. a), d), e) a f), tak striktně nelze od zbytku zákazu činnosti upustit. Předně je zapotřebí poznamenat, že přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu jsou v České republice upravené ve speciálním zákoně o provozu na pozemních komunikacích⁶⁰. Mé hodnocení tohoto slovenského ustanovení je spíše negativní. Za dostatečné považujeme české ustanovení o tom, že od zbytku zákazu činnosti lze upustit v případě, že pachatel dosavadním způsobem života prokázal, že výkon zbytku není zapotřebí.

⁶⁰ Z. č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, v platném znění

U sankce propadnutí věci je jediným rozdílem ustanovení v § 15 odst. 3, ve kterém je uvedeno, že vlastníkem propadlé věci se stává stát. Rozdíl je právě v tom, že u nás máme v zákoně slovo „stát“, na Slovensku místo tohoto slova mají přímo „Slovenská republika“.⁶¹ Přikláním se k české variantě ustanovení, dokáží si představit situaci, kdy se změni stání uspořádání například z unitárního na federální apod., zbytečně by pak nastalá situace musela být řešená v přechodných ustanoveních právního předpisu, ve kterém by změna byla zakotvená. Dalším argumentem je i historický usus používání slova „stát“ zejména ve veřejném právu.

Níže se budu věnovat rozdílů v právní úpravě ochranných opatření. Stejně jako v České úpravě tak i na Slovensku existují dvě ochranná opatření, jsou jimi omezující opatření a zabránění věci⁶². První rozdíl nalezneme v úpravě omezujících opatření v první větě § 17 odst. 1 českého i slovenského přestupkového zákona, české znění: „*Omezující opatření spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají veřejné sportovní, kulturní nebo jiné společenské akce.*“. Na Slovensku je úprava shodná až na to, že omezující opatření spočívá i v zákazu navštěvovat místnosti, v kterých se podávají alkoholické nápoje. Toto ustanovení je nadbytečné a projevuje se v něm přílišná kazuistika, za zcela dostatečné považuji znění českého přestupkového zákona, pod které lze subsumovat i místnosti, kde se podává alkohol.

V druhém odstavci § 17 jsou uvedeny taxativně uvedeny přestupky, za které lze omezující opatření uložit. Shodně jsou jimi přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku. V českém přestupkovém zákoně jsou navíc ostatní přestupky proti pořádku ve státní správě a proti pořádku v územní samosprávě. Oproti tomu slovenský přestupkový zákon uvádí, že omezující opatření lze uložit i za přešupek spáchaný podle zvláštního zákona a odkazuje při tom na zákon č. 1/2014 Z. z. o organizovaní veřejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov. K těmto rozdílům se stavím neutrálně. Zřejmě by bylo možné ustanovení o zvláštním zákoně ve slovenském přestupkovém zákoně ponechat,

---

⁶¹ Pozn. Slovenský přestupkový zákon slova „Slovenská republika“ místo slova „stát“ používá i v dalších částech zákona.

⁶² §§ 16 10 z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění a z. č. 372/1990 Zb., zákon Slovenskej národnej rady o priestupkoch, v platnom znenie

protože se stejně subsidiárně používá a zvláštní zákon na přestupkový zákon odkazuje⁶³.

Ve třetím odstavci zákonodárci definují podmínky pro uložení omezujících opatření. Tyto podmínky spočívají v tom, že omezující opatření musí být přiměřené povaze a závažnosti přestupku, je možné ho uložit jen spolu se sankcí a nejdéle na jeden rok. V české právní úpravě máme navíc upraven předpoklad, že existuje přímá souvislost mezi spáchaným přestupkem a omezujícím opatřením, které má být uloženo.⁶⁴ Vzhledem k tomu, že omezující opatření může představovat značný zásah do svobody a osobního života pachatele, považuji za správné, aby mohlo být uloženo jen v přímé souvislosti se spáchaným přestupkem, i když si uvědomuji náročnější průběh dokazování při projednávání předmětného přestupku.

Zabrání věci lze provést podle obou právních norem v případě, že nebylo uloženo propadnutí věci. Dále jsou koncepce §§ 18 odst. 1 zákonů trochu rozdílné.

znění českého přestupkového zákona	znění slovenského přestupkového zákona
(1) Nebylo-li uloženo propadnutí věci uvedené v § 15 odst. 1 písm. a) nebo b), lze rozhodnout, že se taková věc zabírá, jestliže a) náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat, b) nenáleží pachateli přestupku nebo mu nenáleží zcela, nebo c)vlastník není znám. a jestliže to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem.	(1) Pokud nebylo uloženo propadnutí věci uvedené v § 15 odst. 1 písm. a) nebo b), lze rozhodnout, že se taková věc zabírá, jestliže a) náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat, nebo b) nenáleží pachateli přestupku a jestliže to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku nebo jiný obecný zájem.

V českém zákoně jak vidno, nalezneme o dva příklady, kdy lze zabránění věci provést, více. I situace, kdy věc nenáleží pachateli zcela nebo vlastník není znám má v zákoně své místo. Dotýkáme se zde občanskoprávní úpravy vlastnictví, spoluvlastnictví, společného jmění manželů apod.. I vzhledem k tomu, že zabránění věci není povinností nýbrž možností správního orgánu, považuji za správné, že český zákon zabránění věci připouští i v těchto situacích. Dále český zákon

⁶³ § 27 zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v platnom znenie

⁶⁴ § 17 odst. 3 z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném

podmiňuje zabrání věci tím, že to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem, a to u všech tří situací, kdy lze toto ochranné opatření uložit. Slovenská úprava toto podmínění uvádí pouze v případě, kdy věc nenáleží pachateli. Přikláním se k české právní úpravě. Představme si situaci, kdy dvacetiletý vnuk sebere své babičce z peněženky 2 000 Kč, tímto naplní skutkovou podstatu přestupku proti majetku. Vnuk si za 2 000 Kč koupí nové oblečení. Následně dojde k naplnění institutu okolnosti vylučující protiprávnost spočívající ve svolení poškozeného. Pachatele tedy nelze přestupek stíhat, přesto by slovenské orgány mohly oblečení zabrat na základě ustanovení o zabrání věci. V tomto případě by navíc celý tento postup odporoval celému smyslu institutu svolení poškozeného.

9.3 Rozdíly v ustanoveních týkajících se mladistvých

Právní úprava týkající se mladistvých je obsažena v §§ 19 obou zákonů a je víceméně shodná. Stejně je vymezen věk mladistvých od 15 do 18 let, stejně je rovněž zakázáno rozkazní řízení a v české úpravě také zakázáno uložit sankci zákazu pobytu. Stejně je upraveno i to, že výše pokuty se snižuje na polovinu a v zákonech jsou uvedeny maximální možné výše pokut, které lze mladistvým uložit v běžném řízení i v řízení blokovém.

9.4 Komparace ustanovení týkajících se zániku odpovědnosti za přestupek

znění českého přestupkového zákona	znění slovenského přestupkového zákona
<p>(1) Přestupek nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok; nelze jej též projednat, popřípadě uloženou sankci nebo její zbytek vykonat, vztahuje-li se na přestupek amnestie.</p> <p>(2) Běh lhůty pro projednání přestupku podle odstavce 1 se přerušuje zahájením řízení o přestupku, jakož i vydáním rozhodnutí o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným; je-li prvním úkonem v řízení vydání příkazu o uložení pokuty, přerušuje se běh lhůty jeho doručením.</p> <p>(3) Přerušením běhu lhůty pro projednání přestupku podle odstavce 1 začíná běh nové lhůty pro projednání přestupku; přestupek však nelze projednat, uplynuly-li od jeho spáchání dva roky.</p> <p>(4) Do běhu lhůty podle odstavců 1 až 3 se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení podle zvláštního právního předpisu.</p>	<p>(1) Přestupek nelze projednat, pokud od jeho spáchání uplynuly dva roky; nelze jej též projednat, popřípadě uloženou sankci nebo její zbytek vykonat, pokud se na přestupek amnestie.</p> <p>(2) Do běhu lhůty podle odstavce 1 se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní stíhání.</p>

V obou zákonech v §§ 20 jsou stanovené prekluzivní lhůty, které je zapotřebí dodržet, aby mohl být spáchaný přestupek projednán. Pokud lhůty dodrženy nejsou, nastávají jak hmotněprávní tak i procesně právní důsledky. „*Hmotněprávní charakter má ve vztahu k pachateli přestupku, kdy zaniká jeho odpovědnost za spáchaný přestupek, a procesně právní charakter má ve vztahu ke správnímu orgánu, kdy zaniká jeho právo, respektive povinnost, přestupek projednat.*“⁶⁵ Ve slovenském přestupkovém zákoně nacházíme lhůtu 2 roky. České ustanovení prošlo na podzim minulého roku novelou. Je v něm zachována jednorozční lhůta, ale je nově zakotveno v odst. 2 a 3 přerušování této lhůty, k němu dochází zahájením řízení o přestupku ať z moci úřední nebo na návrh, vydáním rozhodnutí (subjekt musí být uznán vinným). Po přerušování lhůty začíná běžet nová

⁶⁵ JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Vyd. 2. v Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-501-5., s. 126

jednoroční lhůta. Pro zachování právní jistoty a jako preventivní opatření, aby přestupkové řízení netrvalo neúměrně dlouho, je v odstavci 3 uvedená další lhůta tentokrát dvouletá. Do dvou let od spáchání přestupku musí dojít k vydání rozhodnutí o přestupku a zároveň musí nabýt právní moci. Rozhodnutí českého zákonodárce jít cestou stavění respektive přerušení lhůty a vystavění poměrně složité právní konstrukce v zákoně, který se týká běžného života každého občana České republiky, nevnímám jako šťastné. Jasně definovaná dvouletá lhůta k projednání přestupku ve slovenském přestupkovém zákoně se mi jeví jako vhodnější.

9.5 Zvláštní část přestupkových zákonů

Ve zvláštní části českého i slovenského zákona jsou uvedené přestupky podle jejich druhového objektu. Rozhodnutí, které přestupky budou uvedené přímo v přestupkovém zákoně, a které budou upravené ve zvláštních zákonech, je čistě na rozhodnutí zákonodárce. Cílem práce není hodnotit zahrnutí či nezahrnutí daných přestupků do zvláštní části. Omezil jsem se na vytvoření tabulky, kde lze porovnat, jaké přestupky jsou v české a slovenské úpravě obsaženy.

Přestupky ve zvláštní části	Český přestupkový zákon	Slovenský přestupkový zákon
Přestupky proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích státní správy	X	X
Přestupky proti předpisům, kterými se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí	X	0
Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu	z. č. 361/2000 Sb.	X
Ostatní přestupky na úseku dopravy a přestupky na úseku silničního hospodářství	X	0
Přestupky na úseku podnikání	X	X
Přestupky na úseku hospodářských styků se zahraničím	0	X
Přestupky na úseku hospodaření s byty a s nebytovými prostory	0	X
Přestupky na úseku financí a slovenské/české měny	0	X
Přestupky na úseku sociálních věcí	X	X
Přestupky na úseku zdravotnictví	X	X
Přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání a dalšího rozvoje přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a lázeňských míst	X	0
Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi	X	X
Přestupky na úseku školství a výchovy mládeže	X	0
Přestupky na úseku kultury	X	X
Přestupky na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě	X	0
Přestupky na úseku zemědělství a myslivosti	X	X
Přestupky na úseku geologie	X	0
Přestupky na úseku ochrany a využití nerostného bohatství	X	0
Přestupky na úseku energetiky, teplárenství a plynárenství	X	0
Přestupky na úseku všeobecné vnitřní správy	X	0
Přestupky na úseku matrik, jména a příjmení	X	0
Přestupky na úseku obrany České republiky	X	0
Přestupky na úseku správy státních hranic	X	0
Přestupky na úseku ochrany státních hranic	X	0
Přestupky na úseku ochrany životního prostředí	X	X
Ostatní přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě	X	X
Přestupky proti veřejnému pořádku	X	X
Přestupky křivého vysvětlení	X	0
Přestupky extremismu	0	X
Přestupky proti občanskému soužití	X	X
Přestupky proti majetku	X	X

10. Přestupkový zákon ve světle posledních novel

Posledními novelami zákona o přestupcích jsou zákony z roku 2015, konkrétně z.č. 267/2015 Sb. a z. č. 204/2015 Sb.. První novela nabyla účinnosti částečně 1. 10. 2015 a z části 1. 10. 2016, druhá novela nabyla účinnosti 1. 12. 2015.

Zákon číslo 267/2015 Sb. novelizoval výlučně ustanovení ze zvláštní části zákona a týká se skutkových podstat přestupků, které mají souvislost se zákonem o ochraně veřejného zdraví. Například zakotvení oprávnění pro orgány ochrany veřejného zdraví provádět epidemiologická šetření k zamezení šíření infekčních onemocnění. Rovněž dochází k zakotvení terminologie Evropské unie. Zajímavé je zakotvení specifické skutkové podstaty v § 29 odst. 1 písmeno f) a i) spočívající v porušení povinnosti týkající se pravidelného očkování. S tímto postupem zákonodárce a zakotvením této skutkové podstaty se ztotožňuji a souhlasím s ním. Stojí zde proti sobě na jedné straně zájem společnosti na tzv. proočkovanost obyvatelstva a na straně druhé právo zákonných zástupců (rodičů) na rozhodnutí, zda-li nechají své dítě očkovat. Ústavní soud se k tomuto tématu již několikrát vyjadřoval v tom smyslu, že oprávnění určovat povinné očkování ministerstvem zdravotnictví je v souladu s ústavním pořádkem. Ovšem výjimečně lze od sankce za nesplnění povinnosti očkování upustit, a to vzhledem k náboženskému vyznání nebo sekulárnímu svědomí rodičů. Vždy je potřeba posuzovat specifika jednotlivého případu. (nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06, ÚS 1253/14).

Zásadní novelou zákona o přestupcích je zákon číslo 204/2015 Sb., který přináší dlouho diskutovaný způsob evidence přestupků. Vybrané společensky závažnější přestupky budou evidovány v Rejstříku trestů. Tyto přestupky zákon s účinností od 1. 10. 2016 uvádí v § 91. Správní orgány na úrovni obce tak získají přístup do evidence přestupků a zvýší svojí informovanost a budou moci lépe rozhodovat o sankcích za spáchané přestupky. V evidenci přestupků se budou evidovat údaje o pravomocném rozhodnutí o vině, o sankci, o ochranném opatření a samozřejmě údaje umožňující identifikaci pachatele a správní orgán, který ve věci rozhodoval. Lze předpokládat lepší prevenci a potírání této bagatelní trestné činnosti, což by mělo mít pozitivní vliv na bezpečnostní situaci. V novele zákona

je rovněž řešena recidiva přestupků, které budou uváděné v evidenci, konkrétně jimi jsou přestupky podle § 47 odst. 1, § 49 a § 50. Dobou, po kterou se bude považovat spáchání přestupku jako opakované, je 12 měsíců ode dne nabytí právními moci rozhodnutí o stejném přestupku, z kterého byl pachatel uznán vinným. Ve vládním návrhu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich již je počítáno s tím, že do evidence budou zanášena rozhodnutí vyslovující vinu, o kterých to stanoví zákon, lze tedy očekávat jejich rozšíření ne-li to, že budou v evidenci všechna rozhodnutí.

Podle dosavadní úpravy Ministerstvo vnitra zpracovávalo pouze statistický dokument nazvaný Roční výkaz o přestupcích projednaných orgány místní správy, a to na základě podkladů od obcí a krajů zaslaných na základě § 96 přestupkového zákona. Jedná se ovšem pouze o statistické údaje, data neobsahují údaje o pachatelích, uložených sankcích apod.. Dále zde nejsou zohledněné přestupky projednané Policií České republiky, obecními policiemi a dalšími správními orgány. Roční výkaz o přestupcích projednaných orgány místní správy není v současnosti jedinou formou evidence přestupků, přestupky se evidují i podle jednotlivých zvláštních zákonů například registr řidičů ve vztahu k přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. I v tomto kontextu lze zavedení centrální evidence přestupků vnímat pozitivně.

Kromě zakotvení evidence přestupků novela obsahuje i další nová ustanovení, těm dle mého názoru nejdůležitějším bych se věnoval níže.

V první řadě došlo ke zvýšení pokut v blokovém řízení na 5 000 Kč a v příkazním řízení na 10 000 Kč, poměrně zákonodárce upravil i ustanovení o výši pokut ukládaných mladistvým. Tento krok hodnotím kladně s ohledem na represivní i preventivní funkci správního trestání, český zákonodárce rovněž kopíruje celoevropský trend zvyšování pokut.

Další významnou změnou je zavedení přerušení běhu promlčecí lhůty v § 20 odst. 2 a 3. Zahájením řízení o přestupku se běh promlčecí doby přeruší a začíná běžet promlčecí doba nová. Druhým momentem pro přerušení plynutí doby je vydání nepravomocného rozhodnutí vyslovujícího vinu pachatele, zde zákonodárce poskytuje dobu na uplatnění opravných prostředků. Zároveň je zde uvedena dvouletá lhůta k projednání přestupku, která začíná běžet spácháním přestupku. Nepochybně se jedná o snahu dodržet určitou míru právní jistoty

pro zainteresované strany, stejně jako snahu zaručit dostatečnou efektivitu správního trestání.

Ostatní novelizované §§ jsou ze zvláštní části zákona nebo se týkají procesně právní úpravy správního trestání. Dále se jimi zabývat nebudu.

11. Možný vývoj přestupkového práva

Jak název této kapitoly napovídá, nebudu se zde věnovat novelám a v nich obsaženým novinkám, které již byly schváleny, nýbrž možnému vývoji úpravy v oblasti přestupkového práva. V současnosti je v poslanecké sněmovně projednáván vládní návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich⁶⁶, schválený dne 1. 7. 2015 jako usnesení vlády číslo 515.⁶⁷ Stenozáznam z prvního čtení, které proběhlo dne 16. 12. 2015, je k dispozici na webových stránkách poslanecké sněmovny.⁶⁸ Aktuálně se návrh projednává ve výborech.

Obecně je ambicí nového přestupkového zákona zavedení jednotného pojmu přestupek, který by nahradil pojem správní delikt respektive jiný správní delikt. Pod pojem „přestupek“ by se měly pro příště subsumovat stávající přestupky, jiné správní delikty fyzických osob a správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob. Materiálně-formální konstrukce přestupku dle návrhu zůstává zachována. Je zde také vydefinována právnická osoba jako pachatel přestupku, kde se vychází z konstrukce přičitatelnosti jednání fyzických osob, která porušila povinnost uloženou právnické osobě při činnosti právnické osoby. Logicky je v návrhu zákona řešena i možnost liberace. Vzhledem k tomu, že u právnických osob hovoříme o objektivní odpovědnosti bez zavinění, zákonodárce navrhl obecný liberační důvod, spočívající ve vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila. U podnikajících fyzických osob je konstrukce obdobná s tím, že tato osoba může jednat i sama. U fyzických osob nově dochází k zakotvení smrti jako předpokladu pro zánik odpovědnosti za přestupek, u osob právnických hovoříme o zániku bez právního nástupce. Návrh zákona váže odpovědnost za spáchaný přestupek dovršením patnácti let, přikláním se k názoru, že tato hranice dlouhodobě nereflektuje společenský vývoj a předčasnou vyspělost mládeže, která by měla být odpovědná

---

⁶⁶ Vládní návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9N5FNVYS>

⁶⁷ Usnesení vlády číslo 515 [online]. [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/VPRA9Y98NXPO>

⁶⁸ Stenozáznam z prvního čtení vládního návrhu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, které proběhlo dne 16. 12. 2015 [online]. [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/036schuz/bqbs/b36604601.htm>

za protiprávní jednání, které si plně uvědomuje a vnímá. Hranice by dle mého názoru měla být posunuta na čtrnáct let v trestním právu i v rámci správního trestání.

Úprava důležitých obecných institutů (např. předpoklady deliktní způsobilosti, okolnosti vylučující protiprávnost, důvody zániku odpovědnosti) správního trestání je ve zvláštních zákonech, ve kterých jsou zakotvené správní delikty, nedostatečná. „*Dalším nežádoucím prvkem je absence právní úpravy podmínek odpovědnosti za správní delikt spáchaný právnickou, popř. podnikající fyzickou osobou, a dále neexistence právní úpravy okolností vylučujících protiprávnost, právní úpravy zániku odpovědnosti za správní delikt a právní úpravy sankcí a zásad pro jejich ukládání.*“⁶⁹ Tento stav vede k nadužívání analogie přestupkového zákona. K tomuto stavu se již několikrát věnoval ve své judikatuře i Nejvyšší správní soud.⁷⁰ Rovněž analogické zakotvení z trestního práva okolností vylučujících protiprávnost (svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně) vnímám jako krok správným směrem, současný stav, kde se tyto instituty dovozovaly na základě analogie, nebyl ideální a správní trestání si již dlouhodobě zaslouží svojí úpravu. Určení druhu a výměry správního trestu bude rovněž upraveno přímo v přestupkovém zákoně, a to včetně přitěžujících i polehčujících okolností. Zákaz pobytu jako jednu ze sankcí navrhovatel již neuvádí.

V návrhu je zcela nově ve správním trestání zakotvena protiprávnost pokusu přestupku. Jak vidno zákonodárce se rozhodl překročit pomyslnou čáru dokonaného přestupku a navrhuje zakotvit protiprávnost nižšího vývojového stádia, které pouze ohrožuje, nikoliv porušuje zákonem chráněný zájem. Znaky pokusu jsou vymezeny analogicky z trestního práva, jsou jimi: jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání; úmysl (v případě fyzických osob); absence dokonání. Trestnost pokusu nebude obecná, ale bude pouze tam, kde to zákon výslovně stanoví a bude se posuzovat jako dokonaný přestupek.

V návrhu je výslovně zakotveno pokračování v přestupku, trvající přestupek a přestupek hromadný, všechny tyto situace byly dosud dovozovány z judikatury

---

⁶⁹ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o odpovědnosti za přestupek a řízení o nich [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=115252>, s. 71

⁷⁰ Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. dubna 2008, sp. zn. 1 As 27/2008 – 67

nebo vyplývaly ze zvláštních zákonů. Dále by mělo dojít k zakotvení subsidiarity správního řádu. Opětovně je zde řešena problematika promlčecí doby, uvažuje se zde o rozdělení přestupků podle společenské závažnosti, promlčecí doba by mohla být jeden rok a tři roky. Tři roky by byly u přestupků, kde hrozí pokuta nejméně 100 tis. Kč. Obdobně jako dnes je zde konstruováno přerušení a následný běh nové lhůty. K přerušení by došlo zahájením řízení, vydáním rozhodnutí vyslovujícím vinu nebo obsahujícím schválení dohody nebo narovnání. V případě, že dojde k přerušení lhůty, mělo by být vydáno pravomocné rozhodnutí do tří respektive pěti let. Toto považuji za nereálné a přemrštěné, hlavním důvodem zavádění těchto limitů by měl být požadavek, aby přestupky byly včas a řádně projednány. To, že správní orgány nejsou schopné přestupky projednat v přiměřené době, nelze řešit neustálým posouváním doby, kterou na vyřízení budou mít. Na Slovensku je zakotvena obecná dvouletá promlčecí doba, toto se mi jeví jako zlatá střední cesta bez pro adresáta složitých právních konstrukcí.

Novinkami ve správním trestání by podle tohoto návrhu byly i narovnání po vzoru trestního práva, sankce v podobě zveřejnění rozhodnutí, spolupachatelství, nepřímý pachatel, omyl skutkový a právní. Zajímavé je i zakotvení účastenství, které však není obecné, ale toto ustanovení se uplatní pouze tam, kde to zákon připouští.

Závěr

Správní trestání jako bagatelní protiprávní jednání se bezprostředně dotýká každého občana České republiky a jeho význam a množství těchto veřejnoprávních deliktů neustále narůstá. I proto jsem se rozhodl zpracovat diplomovou práci na toto téma a poskytnout ucelený přehled dané látky včetně komparace se slovenskou právní úpravou a možným vývojem.

V práci jsem se snažil z teoretického pohledu popsat a rozebrat východiska a postuláty právní vědy, které se týkají správního trestání. Rozebíral jsem různé pohledy na danou problematiku za použití odborné literatury, kterou uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Úvodní kapitola se věnuje historickému exkurzu, historii obecně považuji za determinant budoucnosti. Z minulosti se můžeme obecně poučit a chyby neopakovat. Je zde vyličen historický kontext hmotněprávní úpravy přestupkového práva v Českých zemích počínaje Rakouskem-Uherskem.

V dalších kapitolách jsem se zabýval prameny přestupkového práva, vymezením pojmů správního trestání a přestupku, skutkovou podstatou přestupků, okolnostmi vylučujícími protiprávnost, zánikem odpovědnosti za přestupek, sankcemi a konečně i ochrannými opatřeními. Zejména v této teoretické části, v těchto kapitolách a tématech jsem pracoval s dostupnými informacemi a cestou analýzy a komparace jsem čtenáři podal ucelený vhled do daných problematik.

V kapitole s názvem „Komparace českého a slovenského zákona o přestupcích“ jsem se věnoval nastínění rozdílů hmotněprávních institutů české a slovenské právní úpravy. Vzhledem ke společnému právnímu, společenskému a celkově historickému vývoji máme se Slovenskem podobnou právní úpravu přestupků. Rozdíly tady ale přesto nalezneme. Cílem práce nebylo přinést komplexní komparaci se všemi důsledky a ze široce pojatým záběrem správního trestání. Zabýval jsem se otázkami a nuancemi, které mi přišly zajímavé, někdy se jedná o celkem podstatné rozdíly chápání jednotlivých hmotněprávních institutů, jindy se jedná o maličkosti např. jinak použitý právní jazyk.

V předposlední kapitole se zabývám posledními novelami přestupkového zákona, které přinesly podstatné změny zejména v podobě zakotvení evidence přestupků či stavění, respektive přerušení lhůt pro projednání přestupků.

Poslední kapitolu jsem věnoval vládnímu návrhu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Je důležité si uvědomit, že stojíme na prahu rekodifikace přestupkového práva, po které již dlouho volá odborná veřejnost včetně soudů. Nelze neustále mezery v právní úpravě přestupků dovozovat z judikatury a na základě analogie. Věřím, že moji kolegové studenti budou v blízké budoucnosti psát diplomové práce na téma typu „Nová koncepce přestupkového práva“.

Resumé

The aim of the thesis is to describe legislation of transgression in substantial law in the Czech Republic. I tried to describe the essential characteristics of administrative punishment and its general institutes.

The historical background of administrative punishment is outlined. The first chapter is devoted to the historical development of the Austro-Hungarian Empire to the present.

The work focuses mainly on the general provisions contained in the Transgression's Act. This issue is divided into the sections that relate to the various institutes under effective and applicable law. They are generally sources of administrative offenses law, definitions of administrative punishment and transgression, substance of transgression, circumstances excluding illegality, termination of responsibility for the transgression, sanctions and finally safeguards.

The work also contains more or less the overall comparison of the general substantive institutes of Slovak and Czech law in Transgression's Act. On the Slovak Republic case, I wanted to demonstrate that the common historical development does not necessarily result in the same law. Of course, we have to take into consideration more than twenty years of independent existence of both countries.

The penultimate chapter is about new changes in a valid Transgression's Act no. 200/1990 Coll. The thesis provides analysis of the changes that have been brought. The last chapter describes the government's draft of the new law on liability of administrative offenses and proceedings. It is a law that should replace the current Transgression's Act. I am happy about all efforts of recodification of valid and effective legislation because current legislation is inadequate and outdated.

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

- 1) HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7179-254-3.
- 2) HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-049-2.
- 3) HENDRYCH, Dušan. *Právnický slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
- 4) HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2006. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9442-2.
- 5) MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního: obecná část*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-357-8..
- 6) PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty: obecná část*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8.
- 7) ŠLAUF, Václav, ČERVENÝ a Milan TAUBER. *Přestupkové právo*. Vyd. 17. Praha: Linde, 2011. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7201-830-7.
- 8) KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9028-1.
- 9) GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-233-2.
- 10) BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. Vyd. 1. v Praze: C.H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-413-1., s. 206

- 11) HARVÁNEK, Jaromír. *Právní teorie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-458-9.
- 12) PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část. 7., dopl. a aktualiz. vyd., (V nakl. Doplněk 2.)*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4276-6.
- 13) JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Vyd. 2. v Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-501-5.

Cizojazyčná knižní publikace:

- 1) POTÁŠCH, Peter (ed.). *Správne delikty a správne trestanie v stredoeurópskom právnom priestore - súčasnosť a vízie: zborník príspevkov z odborného seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 26. októbra 2010*. Bratislava: Paneurópska vysoká škola, 2010. ISBN 978-80-89447-35-0.

Články v časopisech:

- 1) SOUKUP, Ladislav. *Příspěvky k vývoji právního řádu v Československu 1945-1990*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2003. s. 193-195.
- 2) POTĚŠIL, Lukáš. *Správní trestání a soudní přezkum*. Právní rozhledy. 2012 (11), s. 381.
- 3) PRŮCHA, Petr. *K pojetí správněprávní odpovědnosti a správního trestání*. Správní právo. 2014, roč. 47, č. 1-2, s. 17.
- 4) MATES, Pavel. *Okolnosti vylučující protiprávnost ve správním trestání*. Trestněprávní revue. 2012, (6), s. 143.
- 5) MATES, Pavel a Karel ŠEMÍK. *Nad novelou zákona o přestupcích*. Právní rozhledy. 2015, (21), s. 732.

Článek na webu:

- 1) ŠTĚPÁNEK, Bohdan. SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V MINULOSTI. In: Epravo.cz [online]. EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-v-minulosti-100286.html>

Zákony:

- 1) z. č. 71/1967 Sb., o správním řízení
- 2) z. č. 200/1990 Sb., o přestupcích v platném znění
- 3) z. č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění
- 4) z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v platném znění
- 5) z. č. 204/2015 Sb. znění účinné od 1. 10. 2015
- 6) ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR v platném znění
- 7) z. č. 165/1990 Sb. o udělování amnestie ve věcech přestupků, jejichž projednávání patří do působnosti orgánů České a Slovenské Federativní Republiky
- 8) z. č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů v platném znění
- 9) z. č. 267/2015 Sb. a z. č. 204/2015 Sb

Slovenské zákony:

- 1) z. č. 372/1990 Zb., zákon Slovenskej národnej rady o priestupkoch v platnom znenie
- 2) z.č. 647/2007 Z. z., Zákon o cestovných dokladoch v platnom znenie
- 3) z. č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znenie
- 4) z. č. 79/2012 Z. z.

Judikatura:

- 1) Rozsudek NSS: S 91 – 2/2004 Sb. NSS
- 2) Rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2010, č. j. 5 As 65/2009 – 39.
- 3) Rozsudek NSS 8 As 17/2007-135, [1338/2007 Sb. NSS]
- 4) Rozsudek NSS 1 As 35/2008-51, [1898/2009 Sb. NSS]
- 5) Rozsudek NSS ze dne 13. 12. 2012, č. j. 7 As 167/2012-34
- 6) Rozsudek NS 28 Cdo 3471/2009, [Výběr NS 1765/2011]
- 7) Rozsudek NSS ze dne 16. dubna 2008, sp. zn. 1 As 27/2008 – 67
- 8) Nález Ústavního soud ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 451/05
- 9) Nález Ústavního soudu č. 75/2002, sv. 26, č. 38/2004, sv. 32 či S 1338 – 11/2007 Sb. NSS
- 10) Nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06, ÚS 1253/14
- 11) Evropský soud pro lidská práva, 54810/00, [3/2012 SbREs.], rozsudek ve věci Jalloh v. Německo

Ostatní:

- 1) *Důvodová správa k z. č. 79/2012 Z. z.* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2012/79-2012-z-z.html>
- 2) *Vládní návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9N5FNVYS>
- 3) *Usnesení vlády číslo 515* [online]. [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/VPRA9Y98NXPO>
- 4) *Stenozáznam z prvního čtení vládního návrhu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, které proběhlo dne 16. 12. 2015* [online]. [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/ek-nih/2013ps/stenprot/036schuz/bqbs/b36604601.htm>
- 5) *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o odpovědnosti za přestupek a řízení o nich* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=115252>